

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԷՆ

Իշխանազաւթման Փորձ՝ Երկու ճակատով

2018-ի թաւշեայ յեղաղափոխութիւնէն աստիճան Զայաստան կը դասուի ժողովրդավարական երկիրներու շարքին, ուր կը յարգուին բոլոր տեսակի ազատութիւնները, որոնց շարքին իշխանութեան ձգտելու իրաւունքը՝ ընտրութիւններու միջոցաւ: Սակայն, տակաւին կան ուժեր, որոնք պատրաստ չեն գործելու ժողովրդավարական մշակոյթի հովանոցին տակ ու անոր օրէնքներուն համապատասխան:

Անցեալ շաբաթ բացայայտուեցաւ բռնի ուժով իշխանութիւնը գրաւելու նախապատրաստութեան դէպք, որուն մասնակիցները նիւթական վարձատրութեան դիմաց փոխադրուած են Ռուսաստան՝ այնտեղ եռամսեայ հաւաքներու եւ տարբեր տեսակի զինատեսակներով վարժանքներու մասնակցելու համար:

Ըստ քննչական Կոմիտէի հաղորդած տեղեկութիւններուն հաւաքագրուած անձերուն յայտնուած է թէ, նպատակը Զայաստան վերադառնալն ու գործող իշխանութիւնը հեռացնելն ու այդպիսով երկիրը մաքրելն ու փրկելը:

Բարեբախտաբար, հաւաքագրուած անձերուն մէկ մասը մերժած է մասնակցիլ վարժանքներուն ու վերադարձած է Զայաստան: Իսկ խումբի անդամներուն միւս մասը չեն կարողացած իրենց ծրագիրը հասցնել աւարտին՝ իրաւապահներու կողմէ բացայայտելու եւ ձերբակալուելու հետեւանքով:

Զայաստանի իշխանութիւնները հրապարակաւ չարտայայտուեցան այս իրադարձութեան ու Ռուսաստանի անուան հետ առնչութեան մասին: Զաւաճաբար, այդպէս ալ շարունակեն լուռ մնալ Քրեմլինի հետ յարաբերութիւնները աւելի չսրելու համար, մանաւանդ որ, այս եղելութիւններու ամբողջ ծալքերը տակաւին յայտնի չեն:

Ահաբեկչութեամբ իշխանութեան տիրանալու այս հերթական փորձի կողքին, Բագրատ Գալստանեան կը շարունակէ իր «սրբազան պայքարը»՝ իշխանութեան տիրանալու նպատակով: Ան իր համախոհներով հաւաքուած էր Մարգահամերգային Զամալիոններս, ուր կիսադատարկ սրահին մէջ ան յայտարարեց, որ Զայաստանին պէտք է օրինական իշխանութիւն: Սրբազանը խոստացած է Զոկտեմբերին վերսկսիլ հանրա-

Շար.ը էջ 6

Ատրպէյճանի Սահմանադրութեան Մէջ Կան Տարածքային Պահանջներ Զայաստանի Դէմ, Շեշտեց Վարչապետ Փաշինեան

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան երեւանի մէջ կայացած Համաշխարհային հայկական դազաթաժողովի շրջանակին մէջ մասնակցած է «Հայաստանի ներքին եւ արտաքին անվտանգութիւնը» թեմայով քննարկման:

Վարչապետը պատասխանած է բանախօսին եւ քննարկման ներկաներուն բազմաթիւ հարցումներուն, որոնց շարքին՝ անդրադարձած է Հայաստանի առջեւ ծառացած մարտահրաւէրներուն, իրական Հայաստանի ռազմավարութեան, արտաքին քաղաքականութեան, ԵԱՀԿ-ի եւ ՀԱՊԿ-ի հետ կապուած թեմաներուն, Հայաստան-Եւրոպական Միութիւն համագործակցութեան զարգացման, Հայաստանի ուժանիւթային անվտանգութեան: Նիկոլ Փաշինեան, ի պատասխան հնչեցուած հարցումներուն, խօսած է նաեւ Ատրպէյճանի հետ խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրման, ինչպէս նաեւ տարածաշրջանային փոխադրութեան հաղորդուղիներու ապաշրջափակման հետ կապուած թեմաներուն մասին:

Անդրադառնալով խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրման՝ վարչապետը նշած է, որ այդ շարքին Ատրպէյճանի կողմէ կատար-

ԶԳ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան

Կը մասնակցի քննարկումի

ուած յայտարարութիւններուն համաձայն, նախագիծին 80 տոկոսը համաձայնեցուած է: «Ասում ենք՝ եկէք ինչ համաձայնեցուած է, ստորագրենք եւ անցնէք այն մնացածին, ինչ-որ համաձայնեցուած չէ: Եւ հնչում է տեսակէտ, որ՝ ոչ, մինչեւ ամէն ինչ համաձայնվեցի կամ բոլոր յօդուածները չհամաձայնեցուեն, այդ պայմանագիրը պէտք է չստորագրուի: Իսկ կը

ներէք, քանի՞ յօդուած պէտք է դալինի:

Անդրադառնալով ատրպէյճանական կողմի պնդումներուն, թէ Հայաստանի Սահմանադրութեան մէջ կան տարածքային պահանջներ Ատրպէյճանի նկատմամբ, վարչապետը նշած է. «Ի՞նչ նկատի ունեն իրենք, ենթադրում ենք, որ

Շար.ը էջ 6

Զայաստանի Անկախութեան 33-Ամեակը Նշուեցաւ Փառատօնով Կլենտէյլի մէջ

Տեսարան մը Կլենտէյլի մէջ տեղի ունեցած անկախութեան փառատօնէն

Հայաստանի անկախութեան 33-րդ տարեդարձը այս տարի եւս նշուեցաւ համաժողովրդային մակարդակով, Կիրակի 22 Սեպտեմբեր 2024-ին, Կլենտէյլի «Վերտուկօ Բարբ» ընդարձակ զբօսայգիին մէջ, տարբեր շրջաններէն եկած բազմահազար հալերու մասնակցութեամբ:

Ընդարձակ հողատարածքը տօնական տեսք ստացած էր աւելի քան 50 ալլազան տաղաւարներով, մանուկներու մասնաբաժինով, որ իր տեսակին մէջ իւրաքանչիւր էր, օժտուած գունաւոր եւ բարձրադիր ու բազմատեսակ սարքաւորումներով: Իսկապէս տօնական մթնոլորտ

էր: Ամէն կողմէ կը լսուէր հայկական երգն ու երաժշտութիւնը, փոխելով մարդոց տրամադրութիւնները, մասնաւորաբար՝ ազդուած էին Հայաստանի եւ Մերձաւոր Արեւելքէն ներս տիրապտող քաղաքական յաճախակի օրհասական իրավիճակէն...: Այսուհանդերձ ընկերաընտանեկան այս մթնոլորտին կը տիրապետէր կարեկցութիւնն ու վերապահ լաւատեսութիւն մը մօտաւոր ապագային համար:

Արդարեւ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան կողմէ մեծ պատրաստութեամբ եւ յարակից կառույցներու աջակցութեամբ կազ-

մակերպուած սոցն միջոցառումը ակներեւ յաջողութիւն մը հանդիսացաւ իր բոլոր յարմարութիւններով, հոգեկան բաւարարութիւն ստեղծելով հազարաւոր այցելուներու մօտ: Ճաշատեսակներու ալլազանութիւնն ու ալլ տեսակի ուտեստներու եւ ըմպելիներու հասանելիութիւնը մեծ ժողովրդականութիւն գտան: Գալով կրպակներուն՝ հոն առկայ էին հայկական ուտելիքներն ու արտադրութիւնները, ինչպէս նաեւ ընկերային կեանքի ալլազան ցուցադրութիւնները, որով միջավայրը վերածած էին վաճառահանդէսի կամ տօնավաճառի...:

Կէսօրէ ետք, գործադրուեցաւ պաշտօնական յայտագիր մը: Օրուան հանդիսավար Յարութիւն Մինասեանը ձեռնհասօրէն վարեց պատշաճ յայտագիր մը: ԱՄՆ-ի եւ Հայաստանի քայլերգերու ունկնդրութիւնն էտք, Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան եւ Փառատօնի կազմակերպիչ յանձնախումբի անունով ողջունեց ներկայ հասարակութիւնը եւ շնորհաւորեց Մայր Հայրենիքի մեծագոյն տունը՝ անկախութեան 33-րդ տարեդարձը, մաղթելով յարաճուն վերելք բոլոր բնագաւառներուն մէջ, ինչպէս նաեւ խաղաղ եւ բարգաւաճ ապագայ:

Հայ ժողովուրդի ազգային մեծ

Շար.ը էջ 7

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Օտար երկրում ծուլարած Նարկոբարոններ, Կրիմինալներ, Գործակալներ.
Ով եւ Ինչի Զամար է Ուզում ԶԶ-ում Զրատապ Իշխանութիւն Փոխուի

ՀԵՂՈՒՆԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

**ՀՀ-ում ղեկաշարժման տապալ-
ուած փորձի մասին ԱԱԾ-ի բացա-
յալտուժը ՀՀ շարքային քաղաքա-
ցու մօտ կարող է օբիեկտիւօրէն
հարց յարուցել՝ շահագրգիռ սուբի-
եկտներին (յատկապէս արտաքին
ուժերին) ինչի՞ն է պէտք ՀՀ-ում
ժամանակից շուտ իշխանութիւն
փոխել, այն էլ՝ մի քանի անգամ
փորձել-ձախողել-խալտառակուե-
լով: Եւ ամենակարեւոր հարցադ-
րումը՝ որ՞ն է փոխելու գլխաւոր
մօտիւր, պատճառը եւ կամ դրդա-
պատճառը:**

Ընդ որում՝ այս հարցադրու-
մը շատ կարեւոր է՝ «փոխելու»
տրամաբանութիւնը ճիշտ ընկալե-
լու համար, փոխել՝ նոր՝ «սիրուն-
սիմպատիչնի» պերսոնի, «սուպեր-
մեն»-ի իշխանութեան բերելու հա-
մա՞ր, որը ՀՀ ժողովրդավարու-
թիւնը կը բարձրացնի նոր մակար-
դակի, կը վարի է՛լ աւելի հմուտ ու
հաւասարակշռուած արտաքին քա-
ղաքականութիւն, կը չէզոքացնի
արտաքին մարտահրաւէրներն ու
սպառնալիքները, քաղաքացիներին
կը պարզեւի եղեմական կեանք եւ
յաւերժական երջանկութիւն, թէ՛
փոխել՝ ի չարս երկրի, այսինքն՝ ի
կատարումն այն պահանջ-պար-
տադրանքները, որոնք հրաժար-
ում է կատարել գործող իշխանու-
թիւնը՝ ի բարօրութիւն պետու-
թեան:

Արդ, շատ կարեւոր է հասնել
իշխանափոխութեան՝ «Ինչի՞ հա-

մար»-իի խորքին եւ ճիշտ վերծա-
նել այն: Երբ տեղի ունենալ վերծա-
նումը, մնացած հարցադրումները
պատասխաններն ակնյալու կը դառ-
նան:

Մեր տպաւորութեամբ, որն ամրապնդուած է յետխզափոխական անցած մի քանի տարիներին տեղի ունեցած զարգացումներով, այդ թւում՝ 44-օրեայ պատերազմ, իշխանափոխութիւն անելը ամենեւին էլ դա անել ցանկացողի գոտաքաղաքական կապրիզը է՝ նորից իշխանութեան բերել հայ ժողովրդի կողմից մերժուած, նախկին կողմնակցացուած, աստօրիտաւ ռեժիմի կարկառուն դէմքերին՝ գլխաւորութեամբ ՀՀ նախկին նախագահներին:

Նրանք ընդամենը թեկնածուներ են, որոնք իրենց սիրուն աչքերի համար չէ, որ պէտք է բերուեն իշխանութեան, այլ կոնկրետ առաքելութեամբ՝ օգնելու ստանալ իշխանափոխութեան արդիւնքում ակնկալուողը՝ ոչ ժողովրդավարական, նախկինի պէս կոռւումպացուած, թոյլ, ենթակայ, ինչ-որ մէկի հոգաբարձութեան կարիքը զգացող ու նրանից կախուածութեան մէջ զտնուող, իմիտացուած ինքնիշխանութեամբ պետական կազմաւորում (որիս դժուար է պետութիւն անուանելը), որը կ'ունենայ ծայրագաւառի ֆունկցիայ, կ'ունենայ «նամեստիկ», եւ որը կը կատարի հոգաբարձութեւդրանքը, կ'անի սա, սա, սա, չի անի այս, այս, այս..., եւ ար-

դիւնքում կը լինի «կուշտ» ու «տակր չոր»:

Այլ կերպ ասած՝ իշխանափոխությունն նպատակն այս դեպքում «իշխանութիւն» հասկացութեան գլխավոր կողի՝ ինքնիշխանութեան դէմ է բառի առաջին բաղադրիչի՝ «ինքն»-ի ամպլուտացմամբ:

ՀՀ քաղաքական դաշտում հաս-
տատուած ստատուս քուռն է, որ
ստիպում է ՀՀ-ին ինքնիշխանու-
թիւնից, ժողովրդավարութիւնից
եւ մնացած գերկարեւոր յատկու-
թիւններից զրկելուն շահագրգռ-
ուած սուբիեկտներին որպէս իրենց
նպատակին հասնելու «գործիք-
ներ»՝ օգտագործել յայտնի դէմքե-
րին: Ովքեր թէեւ մաշուած են ու
մերժուած, սակայն չեն կորցրել
իրենց ֆունկցիոնալութիւնը, այ-
սինքն՝ ի վիճակի են ծառայու-
թիւններ մատուցել, երբ բանը
հասնի այս կամ այն բանը անելուն
կամ չանելուն: (Կասկած չունենք՝
եթէ ՀՀ քաղաքական դաշտը լինէր
խայտաբղետ, ու յեղաշրջում անել
ձգտողների նպատակները սպա-
սարկող այլ սուբիեկտներ լինէին,
սակայն որպէս գործիք կ'օգտագործ-
ուէին նրանք՝ պայմանաւորան Գոշար
Ռեբերտեանը, Սարգիս Սերժիկ-
Ներսիսը, Գալուստ վագգէնեան ու
երկրից թռած եւ ՌԴ-ում ծուարած
յայտնի կամ կիսայայտնի «ռազ-
մահայրենասէր տղերք»):

Այսինքն՝ իշխանութիւնը
յայտնի սուբիեկտներին տրուելու
է, որպէսզի յետագայում նրանք
իրենց հերթին տան այն, ինչը

մտադիր է ստանալ իշխանութեան բերողը: Ասենք՝ «Ջանգեգուրի միջանցքը», որը գործող իշխանութիւնը յամառօրէն, ոտքը մի կօշիկի մէջ դրած չի տալիս ու պնդում է՝ երբեք չի տալու, պատրաստ է բոլոր տրանսպորտային կոմունիկացիաների ապաշրջափակմանը, բայց ոչ ՀՀ ինքնիշխանութեան կորստի հաշուին՝ «Միջանցքային տրամաբանութեամբ»: Կամ, ասենք, կապուղիներէի ապաշրջափակման պարագայում դրանց վերահսկողութիւնը յանձնել ՌԻ ԱԴԾ-ին, «Գրողի ծոցն» ուղարկել ՀՀ-Ատրպէյճան սահմանին տեղակայուած ԵՄ դիտորդներին, եւ կարիքի դէպքում դրանց փոխարինել ՀԱՊԿ դիտորդներով:

Ապաստանեցնել ռազմաքաղաքական այդ հանգուցեալ դաշինքի հետ ՀՀ յարաբերութիւնները՝ դրան ասելու փոխարէն: Եւ/կամ՝ դադարեցնեն Արեւմուտքի հետ, իրենց լեքսիկոնով ասած, «սիլի-քիլինե-րը», տարաշերտ մերձեցումներն ու մնան եւ լինեն մէկ աշխարհաքաղաքական կեդրոնի կամքի ու կամակորուրթեան գերին... Այսինքն՝ յայտնուել մի կարգավիճակում, որը ենթադրում է նաեւ դադարեցնել ինքնապաշտպանութեան զանազան միջոցառումները, չտուայտուել արտաքին սպառնալիքների հարցով, չմտածել սահմանազատուած սահմաններ ունենալու մա-

Շար.ը էջ 6

Հայաստանի Հետաքրքիր Ժեստը Մոսկուային

ԷՄՄԱ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հետ հեռախոսազրոյցում ԱՄՆ պետքարտուղար Էնթոնի Պրինքին օրերս վերահաստատել էր Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ տեւական եւ արժանապատիւ խաղաղութեան կարեւորութիւնը, փոխանցեց Միացեալ Նահանգների Պետդէպարտամենտի խօսնակ Մեթիւ Միլլերը:

Անցեալ Հինգշաբթի կայացած հեռախօսագրողացի մասին Միլլերը յայտնել էր նաեւ, որ Պլինքընը ողջունել է «Կողմերի միջեւ առաջընթացը վերջին շրջանում, այդ թւում՝ սահմանազատման կանոնակարգի շուրջ համաձայնութիւնը»։ Զրուցակիցները քննարկել էին նաեւ ԱՄՆ-Հայաստան ընդլայնուող յարաբերութիւնները, ներառեալ՝ էներգետիկայի, առեւտրի, ներդրումներին եւ կրթութեան ոլորտներում, ասուած է Ուաշինկթընի հաղորդագրութիւնում։

«Պետքարտուղարը վերահաստատել է Միացեալ Նահանգների յանձնառութիւնը բարգաւաճ, ժողովրդավարական եւ անկախ Հայաստանին աջակցելու շարունակական ջանքերին՝ ի շահ Հայաստանի ժողովրդի եւ աւելի լայն կովկասեան տարածաշրջանի», ասուած էր հաղորդագրութիւնում: Հեռախօսազրոյցի մասին Հինգշաբթի երեկոյեան հաղորդել էր միւրայն հայկական կողմը՝ մանրամասներ չհրապարակելով:

Պլինքընը ողջունում է «Կողմերի միջեւ առաջընթացը», յայտարարութեան ֆօնին հանդէս եկանաւ Հայաստան ժամանած Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ

Օվերչուկը, որը նաև Հարաւային Կովկասում տրանսպորտային ուղիների ապաշրջափակման հարցով եռակողմ աշխատանքային խմբի համանախագահն է: Նա նախ չէլ տեց, որ Ռուսաստանը պատրաստ է օգնել՝ ելնելով Հայաստանի ինքնիշխանութեան եւ իրաւագօրութեան սկզբունքներից, այնուհետեւ թողնելով, որ ապաշրջափակումը հնարաւոր է այն պայմանաւորութեան թիւններէ շրջանակում, որոնք ձեռք են բերուել Հայաստանի, Ռուսաստանի ու Ատրպէյճանի ղեկավարների կողմից եւ որոնք արտացոլուել են 2020թ. Նոյեմբերի 9-ի համատեղ յայտարարութեան մէջ: «Ինչպէս գիտէք, Ռուսաստանը միշտ պատրաստ է միանալ այս գործընթացին եւ պատրաստ է օգնել՝ ելնելով Հայաստանի ինքնիշխանութեան, տարածքային ամբողջականութեան եւ իրաւագօրութեան սկզբունքներից», - Հայաստանում լրագրողների հետ զրոյցում յայտարարել է Օվերչուկը:

Այսպէս, ինչ տեղի ունեցաւ-
Նախ, ՌԴ արտագործնախարար Լա-
րովը թէժացրեց ռուսական հովա-
նուներքոյ ձեռքբերուած պայմա-
նաւորուածութիւնների թեման, այ-
նուհետեւ ՀՀ Աժ ամպիոնից վար-
չապետ Փաշինեանը ծաւալուն անդ-
րադարձ կատարեց 2020թ. Նոյեմ-
բերի 9-ի փաստաթղթի վրայ, նա-
բացատրուած էր, որ եռակողմ յայ-
տարարութեան 9-րդ կէտը «Ճիպն
ու առաջին հերթին Ատրպէյձանի

ու Նախիջեւանի միջեւ կապի մասին է, դա ընդամենը թեմայի մանրամասներից մեկն է», եւ որ առաջին հերթին պետք է ապաշրջափակուեն տնտեսական ու տրանսպորտային բոլոր կապերը: Եւ ի վերջոյ, արձանագրեց՝ Հայաստանը պատրաստ է ճանապարհներն ապաշրջափակել՝ համաձայն Նոյեմբերի 9-ի եռակողմ յայտարարութեան, բայց եւ շեշտեց՝ այն չի ենթադրում ինքնիշխանութեան գիջում: Այնուհետեւ Հայաստան ժամանած Օվերչուկին ասաց՝ տարածաշրջանային ապաշրջափակումը հնարաւոր է Նոյեմբերի 9-ի պայմանաւորուածութիւնների շրջանակներում:

Օվերչուկը հանդիպել էր վարչապետ Փաշինյանին հետ: Կառավարութեան տարածած հաղորդագրութիւնում տրանսպորտային ուղիների ապաշրջափակման մասին որեւէ բան նշուած չէր: Ռուսաստանի փոխվարչապետը մասնակցել է նաեւ միջկառավարական յանձնաժողովի հանդիպմանը, որն, ըստ Օվերչուկի, մօտ 5 ժամ է տեւել, քննարկուել են բոլոր հիմնական հարցերը: Անդրադառնալով հայկական յարաբերութիւններում նկատուող լարուածութեանը, Օվերչուկը պնդել է, թէ իրականութիւնն ու մետիալոմ ներկայացուող պատկերը տարբեր են: «Ինչի վրայ պէտք է ուշադրութիւն

Շար.ը էջ 8

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ
լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն
չի բաժներ իոն արտայայտուող բոլոր տեսակէտները

ԳԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ᑕᑭᑦᑭᑦᑭᑦᑭᑦᑭᑦᑭᑦ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԻՐ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԷՆ
ՎԱՅԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly

**Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA**
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$75.00, \$135.00 (First Class)
 Canada \$ 225.00 (Air Mail)
 Overseas \$400.00 (Air Mail).
 All payments must be made in
 US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Վերսկսաւ Ռոպերթ Քոչարեանի Եւ Միւսներուն՝ Մարտի 1-ի Գործով Դատական Նիստը

Ամբաստանեալ Ռոպերթ Քոչարեան նախորդ դատական նիստերէն մէկուն ընթացքին

Վերսկսաւ Ռոպերթ Քոչարեանի, Արմէն Գէորգեանի, Սէյրան Օհանյանի եւ Եոկիմ Խաչատուրովի՝ Մարտի 1-ի գործով դատական նիստը։ Նախնական դատական նիստին Ռոպերթ Քոչարեանն ու անոր փաստաբանները չէին ներկայացած. փաստաբանները դատարանին գրաւոր տեղեկացուցած էին, որ տեղեկ չեն՝ պիտի շարունակե՞ն իրենց աշխատանքը եւ դատարանին մէջ պիտի ներկայացնե՞ն Քոչարեանի շահերը, թէ՞ ոչ, իսկ Քոչարեանին իրազեկել դատարանը չէր յաջողած՝ նոյնիսկ ամբաստանեալ Արմէն Գէորգեանի միջոցով։ Նիստին չէր ներկայացած նաեւ Թարգմանիչը, որուն կարիքն ունի ամբաստանեալ Եոկիմ Խաչատուրովը։ Ան նոյնիսկ չէր հասկանար դատաւորին՝ դատարանին հետ խօսելու ատեն ոտքի կանգնելու հրահանգը՝ հայերենին չտիրապե-

տելու պատճառով։ Անկէ յետոյ, սակայն, Խաչատուրովը կրցաւ հայերէնով ներկայանալ, ներկայացնել իր ընտանեկան դրութիւնն ու կապերը միւս ամբաստանեալներուն հետ։ Ապա դատարանը անցաւ դռնփակ կարգի՝ քննելու Արմէն Գէորգեանի խափանման միջոցին հարցը, որպէսզի լուծուի անոր՝ սահմանը հատելու հարցը։ Յիշեցնենք, որ Քոչարեանն ու միւսները կը մեղադրուէին 2008 թուականի Մարտ 1-ին սահմանադրական կարգը տապալելու՝ 300.1 յօդուածով, որ հետագային Սահմանադրական դատարանը հակասահմանադրական որակեց, որմէ յետոյ դատաւոր Աննա Դանիբեկեանը գործը կարճեց։ Օրերս Վճռաբեկ դատարանը բեկանեց Դանիբեկեանի 2021 թուականի որոշումը, եւ գործը ուղարկուեցաւ Հակափտածութեան դատարան՝ նոր քննութեան։

ՄԴ-Ը ՔՆՆԵԳ Հայաստանի Եւ Ատրպէյճանի Սահմանազատման Յանձնաժողովներու Կանոնակարգին Սահմանադրականութիւնը

Սահմանադրական Դատարանը սկսաւ եւ աւարտեց հայ-ատրպէյճանական սահմանազատման յանձնաժողովներու կանոնակարգի սահմանադրականութեան հարցին քննութիւնը։ Բարձր դատարանը յետոյ անցած է խորհրդակցական սենեակ՝ որոշում կայացնելու։ Դեռ պարզ չէ, թէ որոշումը երբ կը հրապարակուի։ Նիստը դռնփակ էր, կ'ընթանար գրաւոր ընթացակարգով։ «Բարձր դատարանը դրա համար էլ հաւաքուել է, որպէսզի որոշի՝ հակասո՞ւմ է, թէ՞ չի հակասում։ Եւ դատարանն իր հեղինակաւոր խօսքը կ'սսի՝ հակասո՞ւմ է, թէ՞ ոչ», - նիստէն առաջ լրագրողներուն ըսաւ ՄԴ նախագահ Արման Դիլանեանը։

Հրայր Թովմասեանը Սեղաւոր ճանչցուեցաւ

Երեւանի Ընդհանուր իրաւասութեան դատարանին մէջ հրապարակուեցաւ Սահմանադրական դատարանի դատաւոր Հրայր Թովմասեանի վերաբերեալ դատավճիռը։ 1lurer.am-ի փոխանցմամբ՝ դատարանը Հրայր Թովմասեանը մեղաւոր ճանչցուեցաւ 2 դրուա-

գով պաշտօնական լիազօրութիւնները չարաշահելու համար եւ զայն ազատեց պատիժէն վաղեմութեան ժամկէտը անցած ըլլալու հիմքով։ Մեղադրող դատախազը իր ճառին մէջ միջնորդած էր Թովմասեանը դատապարտել 7 տարուան բանտարկութեան։

Իշխանազաւթման Նախապատրաստման Գործով Կալանուած Սերոբ Գասպարեանի Փաստաբանները Դիմած Են Լաւրովին Եւ ՌԴ Այլ Պաշտօնեաներու

Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ իշխանութեան իւրացման նախապատրաստման գործով կալանաւորուած «Սեւ Յովազ» ՌՀՀԿ-ի նախագահ Սերոբ Գասպարեանի պաշտպանները յայտարարութեամբ հանդէս եկած են։ Վերջիններս տեղեկացուցած են, որ Գասպարեանի պաշտպանական խումբը դիմում հասցէագրած է ՌԴ արտաքին գործերու նախարար Սերկէյ Լաւրովին, պաշտպանութեան նախարար Անտոն Դեյոնովին եւ Հայաստանի մէջ ՌԴ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Սերկէյ Բոփիրքինին։

«Խնդրի էութիւնը կայանում է նրանում, որ, ըստ ՀՀ Քննչական կոմիտէի, Սերոբ Գասպարեանը եւ այլ անձինք ՌԴ զօրամասերից մէկում անցել են յատուկ պատրաստութիւն, որից յետոյ պէտք է Հայաստանում իրականացնէին գինուած յեղաշրջում։ «Պաշտպանական կողմը խնդրել է ՌԴ իրաւասու պաշտօնատար անձանց տալ համապատաս-

«Սեւ Յովազ»-ի նախագահ Սերոբ Գասպարեան

խան պարզաբանումներ, հասցէագրուել են նաեւ որոշ այլ հարցեր եւ փաստաթղթեր, որոնք պարունակում են պետական գաղտնիք, ուստի հրապարակուել չեն կարող», - յայտարարած են անոնք՝ Գասպարեանի կալանաւորումը որակելով ապօրինի։

Սեր Աշխոյժ Պալքարի Շրջանը Կը Վերսկսինք Հոկտեմբեր 2-ին. Գալստանեան

Սեպտեմբեր 22-ին, Կարէն Դեմիրճեանի անուան մարզահամերգային համալիրին մէջ Վազգէն (Բագրատ) Գալստանեանը Սրբազան պալքարի համակիրներու հաւաք հրաւիրած էր։ Գալստանեանը ելոյթ ունենալով յայտարարած է պալքարը շարունակելու մասին։ «Մայիս ամսից անընդհատ լսում ենք, որ շարժումը մարել է կամ մարում է՝ ոմանց մօտ ուրախութիւն յառաջացնելով, իսկ ոմանց մօտ էլ՝ կասկածներ եւ տագնապ։ «Յանկանում եմ յստակ, մէկ անգամ եւս ու ընդմիշտ արձանագրել՝ այս շարժումը նոր է սկսում, եւ եթէ ոմանց համար սա քաղաքական գործ է, ինձ համար սա կեանք է», - ըսած է Գալստանեան՝ տեղեկացնելով, որ իր աշխոյժ պալքարի շրջանը պիտի վերսկսի Հոկտեմբեր 2-ին՝ ժամը 18:30-ին՝ Հանրապետութեան հրապարակին վրայ։

Վազգէն (Բագրատ) Գալստանեան ելոյթի ընթացքին

Դատելով նկարներէն՝ Գալստանեանը չէ կրցած ամբողջութեամբ լեցնել դահլիճը. բազմաթիւ աթոռներ դատարկ մնացած են։

Որոշում Կայ Նոր Սահմանադրութիւն Գրելու. Արդարադատութեան Նախարարութիւն

Սեպտեմբեր 19-ին տեղի ունեցած է Սահմանադրական Բարեփոխումներու Խորհուրդի հերթական նիստը։ Այս ամսին յայտնած են Արդարադատութեան նախարարութեանէն՝ նշելով, որ Խորհուրդը շարունակած է քննարկել Դանիէլ Իոաննիսեանի ներկայացուցած «կայուն խորհրդարանական մեծամասնութեան սկզբունքէն հրաժարելու հարց»-ը։ «Արդարադատութեան նախարար Գրիգոր Մինասեանը նշել է, որ Նիկոլ Փաշինեանի կողմից որոշում կայ՝ նոր Սահմանադրութիւն գրելու, ինչին Խորհրդի անդամները դէմ չեն արտայայտուել։ Մինասեանի խօսքով՝ այժմ, սակայն, փորձ է արւուած առանձին մէկ յօդուած փոփոխելու, որը հակասում է արձանագրուած տրամաբան-

նութեանը։ «Նա ընդգծել է, որ ցանկութիւն կայ կայուն քաղաքական մեծամասնութեան կարգաւորումի հրաժարուելու, սակայն այն պէտք է անել ամբողջ Սահմանադրութիւնը ախտորոշելուց յետոյ։ «Խորհուրդը քուէարկութեամբ հաւանութիւն է տուել ՀՀ Սահմանադրութեան 89-րդ յօդուածի 3-րդ մասով սահմանուած կայուն քաղաքական մեծամասնութիւն ձեւաւորելու սահմանադրական պահանջը վերացնելու առաջարկին։ «Սահմանադրական Բարեփոխումների Խորհուրդը ձայների մեծամասնութեամբ մերժել է Դանիէլ Իոաննիսեանի ներկայացրած հայեցակարգային առաջարկութեան եղանակով փոփոխութեան իրականացման առաջարկը», - կ'ըսուի հաղորդագրութեան մէջ։

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան Մասնակցած Է ՄԱԿ Գլխաւոր Վեհաժողովի Ապագայի Գագաթաժողովին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ ՄԱԿի ամպիոնէն

«Կարեւորագոյն բանը, որ կարող ենք անել ապագայի համար, դրական խօսույթներ ձեւաւորելն է եւ դրանց հիմքերի ստեղծման հնարաւորութիւնների վրայ կեդրոնանալը, անկախ նրանից այս պահին դրանք կա՞ն, թէ՞ ոչ», - յայտնած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան՝ Նիւ Եորքի մէջ ելոյթ ունենալով ՄԱԿ-ի Գլխաւոր Վեհաժողովի 79-րդ նստաշրջանի ծիրին մէջ կայացած Ապագայի գագաթաժողովին:

Այսօրուայ համաշխարհային ճգնաժամի պատճառներէն մէկը, ըստ Հայաստանի վարչապետին, այն է, որ «միջազգային հարթակները վաղուց դարձած են փոխադարձ մեղադրանքներու, սպառնալիքներու, փակուղիներու, ճգնաժամերի ազդարարման հարթակ»:

«Դժուար եմ յիշում միջազգային հարթակներում դրական խօսույթ իմ կամ այլ ղեկավարների անունից: Եւ սրա համար առերկայական պատճառներ կան. դրական խօսույթի նիւթը քիչ է: Իսկ գուցէ դա նրանից է, որ նախկին մի շրջանում դրական խօսույթը քիչ է եղել կամ բացակայել է», - ըսած է Փաշինեան՝ շարունակելով. «Մենք սովորաբար գալիս ենք ՄԱԿ ազդարարելու, թէ ինչքան վատ է լինելու, որովհետեւ դրա մասին վկայող փաստերը շատ են ու ամէնուր, եւ դրանք տեսնելու համար ջանք առանձնակի պէտք է գործադրել: Ջանք պէտք է գործադրել լաւ ապագայի նախադրեալները տեսնելու եւ դրանց շուրջ մտածելու համար, որովհետեւ այն ինչ

տեղի է ունենում իրականութեան մէջ, նախ տեղի է ունենում մեր մտքում»:

Փաշինեան նշած է, որ ՀՀ վարչապետի իր ընթացիկ մասնաթիւ ստացած է խորհրդարանական ընտրութիւններուն իր կուսակցութեան կողմէ որդեգրուած «Ապագայ կա՛յ, կա՛յ ապագայ» կարգախօսի ներքոյ:

«Իմ կուսակցութիւնն «Ապագայ կա՛յ» կարգախօսը որդեգրեց այն պայմաններում, երբ թուում էր՝ մեր երկրում ու տարածաշրջանում լաւատեսութեան համար ոչ մի յոյս չկայ: Հիմա այդպէս է համաշխարհային առումով: Եւ ես ուզում եմ Ապագայի գագաթաժողովում հնչեցնել այդ համոզմունքը, Ապագա կայ, ու դրանում ունենալ իմ բաժին ներդրումը: Ի տարբերութիւն նախորդ երեք անգամների՝ ես Գլխաւոր Վեհաժողովի իմ այս տարուայ ելոյթում աւելի շատ կը կեդրոնանամ հնարաւորութիւնների վրայ, քան հարեւան երկրներին մեղադրելու: Եւ դա դրական մտածելու եւ հնարաւորութիւնների մասին խօսելու հնարաւորութիւն կը տայ», - ըսած է Հայաստանի վարչապետը:

«Ուստի պէտք է սկսել լաւ խօսքերից: Պէտք է որպէս տեսութիւն յառաջ քաշել «Կա՛յ ապագայ» կարգախօսը եւ աշխատել դրա ապացուցման ուղղութեամբ: Եկէ՛ք դա անենք», - յայտնած է Նիկոլ Փաշինեան:

Միջոցառման մասնակցած են աշխարհի քանի մը տասնեակ պետութիւններու նախագահներ եւ կառավարութիւններու ղեկավարներ:

Հայաստանը Զիւնսկայեցուած Դրոյքները Հանձն Է Խաղաղութեան Պայմանագրէն. Ալիեւ

Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը Միլի մեջլիսին մէջ ունեցած իր ելոյթին անդրադարձած է Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու կարգաւորման: Ալիեւ յայտնած է, թէ ԼՂ երկրորդ պատերազմին ժամանակ Ատրպէյճանի նախաձեռնութեամբ սկսած են խաղաղ բանակցութիւնները.

«Մինչ այժմ, մեր առաջին նախագիծը Հայաստան ուղարկելի է վեր, մեկնաբանութիւններու 10 փոխանակում եղած է: Բնականաբար, կ'ակնկալէինք, որ Հայաստանը աւելի գործնական ու ճկուն կը ներկայացնէ իր մեկնա-

բանութիւնները, բայց տեսնք ճիշդ հակառակը:

«Մենք ստիպուած էինք 70 օր սպասել, որպէսզի անոնցմէ վերջնական տարբերակը ստանանք: Բոլոր չհամաձայնեցուած դրոյթները իրենց տարբերակով հանուած են խաղաղութեան պայմանագրէն: Այդ աստիճանի պարզունակ եւ ոչ-համարժէք քայլը, անկեղծ ըսած, սպասելի չէր», - ըսած է Ալիեւ:

Անոր խօսքով՝ «շարք մը կէտեր հիմք կու տան խօսելու այն մասին, որ Հայաստանը իրականութեան մէջ խաղաղութիւն չ'ուզեր եւ կը փափաքի ժամանակ երկարել»:

Սէկ Տարի Առաջ Ատրպէյճանի Յարձակման Հետեւանքով ԼՂ Բնիկ Բնակիչները Ստիպուած Լքեցին Սեփական Բնակավայրերը. ԱԳՆ

ՀՀ ԱԳՆ-ն յայտարարութիւն տարածած է Ատրպէյճանի կողմէ յարձակման հետեւանքով ԼՂ բնակչութեան տեղահանութեան եւ միջազգային հանրութեան կողմէ ձեռնարկուելիք անհրաժեշտ քայլերուն մասին:

Յայտարարութեան մէջ ըսուած է.

«Մէկ տարի առաջ Սեպտեմբերի 19-ին Ատրպէյճանի կողմից ռազմական յարձակման հետեւանքով Լեւոնային Ղարաբաղի ամբողջ բնիկ բնակչութիւնը՝ աւելի քան 115.000 հայ, մի քանի օրուայ ընթացքում ստիպուած եղաւ լքել սեփական բնակավայրերը:

«Այս տեղահանութիւնը, որը ցեղային գտման քաղաքականութեան վերջին փուլն էր, տեղի ունեցաւ ՄԱԿ Գլխաւոր Վեհաժողովի նստաշրջանի ընթացքում, երբ ողջ միջազգային հանրութիւնը հերթական անգամ քննարկում էր հակամարտութիւնների խաղաղ կարգաւորման, կայունութեան հաստատման ու զարգացման հրամայականը՝ դատապարտելով ուժի կիրառման, միջազգային կանոնների, մարդու իրաւունքների խախտումների դրսեւորումներն աշխարհի տարբեր անկիւններում:

«Անցնող մէկ տարուայ ընթացքում ՀՀ կառավարութիւնը, այդ թւում նաեւ՝ միջազգային գործընկերների աջակցութեամբ, ձեռնարկեց բոլոր անհրաժեշտ քայլերը՝ հասցէագրելու ԼՂ տեղահանութեան հայերի առաջնային եւ միջնաժամկէտ կարիքները, ինչպէս նաեւ մշակելու երկարաժամկէտ հեռանկարում անհրաժեշտ ծրագրեր:

«Յաջորդ շաբաթ Նիւ Եորքում կրկին մեկնարկելու են ՄԱԿ Գլխաւոր Վեհաժողովի բարձրաստիճան քննարկումները. վերջին

մէկ տարուայ իրադարձութիւններն ի ցոյց են դնում միջազգային կայունութեան ապահովման ուղղութեամբ անյետաձգելի ջանքերի, խաղաղութեան հաստատման հնարաւորութիւն տվող զաղափարների, քայլերի կեանքի կոչման կարեւորութիւնը:

«Հարաւային Կովկասում կայունութեան ապահովման հարցում Հայաստանի Հանրապետութեան դիրքորոշումը յստակ է. խաղաղութեան եւ յարաբերութիւնների շուտափոյթ հաստատում՝ հիմնուած ինքնիշխանութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան յարգման, տարածաշրջանում կայուն զարգացման, արդիւնաւէտ փոխկապակցուածութեան, բարեկեցութեան ապահովման տեսլականի վրայ:

«Վերջինիս կեանքի կոչման՝ այս պահին առկայ հնարաւորութիւնը բաց չ'թողնելու եւ սերունդների համար առաւել կայուն ու արժանապատիւ կեանքի համար նպաստաւոր միջավայր ձեւաւորելու նպատակով այս հարցում շահագրգիռ միւս ղեկավարներին աշխատելու եւ քանհրաժեշտ քաղաքական կամքի եւ խաղաղութեան օրակարգին յանձնառութեան յստակ դրսեւորում»:

Քրեմլինը Արձագանգած Է ՀԱՊԿ-ի Վերաբերեալ Նիկոլ Փաշինեանի Գնահատականներուն

Քրեմլինը բացարձակապէս համաձայն չէ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հետ ՀԱՊԿ-ի վերաբերեալ անոր գնահատականին հարցով, կազմակերպութեան որեւէ վտանգ չի բխիր հանրապետութեան ինքնիշխանութեան համար: Այս մասին լրագրողներուն յայտնած է ՌԴ նախագահի մամուլի քարտուղար Տմիթրի Փեքովը:

Աւելի վաղ, ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը Համաշխարհային հայկական համաժողովին յայտարարած է, որ Հայաստանը ՀԱՊԿ-ի հետ յարաբերութիւններուն մէջ մօտ է «անդառնալիութեան կէտին»:

Անոր խօսքով՝ «կազմակերպութիւնը սպառնալիքներ ստեղծած է երկրի ինքնիշխանութեան համար»:

«Պէտք է կտրականապէս չհամաձայնինք պարոն Փաշինեանի հետ: ՀԱՊԿ-էն Հայաստանի ինքնիշխանութեան համար որեւէ վտանգ չի կրնար բխիլ եւ չի բխիր: Ընդհակառակը, այս կազմակերպութիւնը կը պահպանէ անդամ-երկրի ինքնիշխանութիւնը: Բայց մենք այս դիրքորոշումը համբերատար կերպով կը հասցնենք Հայաստանի ղեկավարութեանը, - լրագրողներուն ըսած է ան:

ՌԴ նախագահին մամուլի

ՌԴ նախագահի մամուլի քարտուղար Տմիթրի Փեքով

քարտուղարը յայտնած է նաեւ, որ Ռուսաստանի Դաշնութիւնը կը շարունակէ եւ պիտի շարունակէ շփումները Հայաստանի հետ:

«Մենք կը շարունակենք եւ պիտի շարունակենք շփումները Հայաստանի հետ: Անկասկած, ան մեր մտերիմ գործընկերն է», - ըսած է ան լրագրողներուն՝ պատասխանելով հարցումին, թէ արդեօք պիտի շարունակուէ՞ն Մոսկով եւ Երեւանի միջեւ շփումները:

Ֆրանսայի Նոր Կառավարութեան Կազմին Մէջ Կան Երեք Հայազգի Նախարարներ

Ֆրանսայի նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի աշխատակազմը յայտարարած է նոր կառավարութեան կազմը, անոնց շարքին երեք հայազգի նախարար կայ:

Աստրիդ Փանոսեան-Պուվէն նշանակուած է աշխատանքի եւ զբաղուածութեան նախարար, Կիյոմ Գասպարեանը՝ քաղաքացիական ծառայութեան, պետական գործունէութեան պարզեցման եւ վերափոխման, իսկ Անթուան Արմանը՝ տնտեսութեան, էլեմուտքի եւ արդիւնաբերութեան նախարար:

Աստրիդ Փանոսեան-Պուվէն գործունէութիւն ծաւալած է մասնաւոր հատուածին մէջ, ան նախագահ Մաքրոնի հետ «La République En Marche» քաղաքական շարժման համահիմնադիրներէն է: Նորանշանակ նախարարը քաղաքաշինութեան եւ ընկերային քաղաքականութեան մեծ փորձ ունի: Յայտնի է նաեւ Ֆրանսայի հայ համայնքին հետ անոր կապի մասին:

Կիյոմ Գասպարեանը Ֆրանսայի խորհրդարանի պատգամաւոր է, այդ պաշտօնը կը զբաղեցնէ 2017 թուականէն: Ան բնակարանային բարեփոխումներու եւ փոքրամասնութիւններու իրաւունքներու գործուն կողմնակիցն էր: Գաս-

պարեանը հայ համայնքին հետ աշխոյժ կապի մէջ է:

33 տարեկան Անթուան Արմանն ամենաերիտասարդներէն մէկն է, որ կը զբաղեցնէ էլեմուտքի նախարարի առանցքային պաշտօնը: Տնտեսագիտութեան եւ էլեմուտքի բնագաւառին մէջ աշխատելով՝ ան նախապէս զբաղեցուցած է Ազգային ժողովի Տնտեսական հարցերու յանձնաժողովի նախագահի պաշտօնը:

Երեք նախարարներն ալ նախագահ Մաքրոնի կուսակցութեան անդամներ են:

Բացի անկէ, Ֆրանսան ունի նոր արտաքին գործերու նախարար՝ Ժան-Նոէլ Պարոն, իսկ Սեպասթիան Լըքորնիուս պիտի շարունակէ զբաղեցնել Զինուած ուժերու եւ վեթերաններու գործերու նախարարի պաշտօնը:

Պրուէնս Ռեթայօն պիտի ղեկավարէ Ներքին գործերու նախարարութիւնը: Ան Ֆրանսայի վարչապետին հետ Հայաստան եւ Արցախ այցելած է: Հայկական հարցերու շուրջ իրենց դիրքորոշումներուն եւ այցելուին պատճառով ե՛ւ Ռեթայօն, ե՛ւ Ֆրանսայի վարչապետը Ատրպէյճանի մէջ կը համարուին անբաղձալի անձնաւորութիւն:

Անընդմէջ Երրորդ Տարին Ըլլալով COP-ը Տեղի Կ'ունենայ Բոնատիրական Պետութեան Մէջ. Human Rights Watch

Ատրպէյճանի կառավարութեան թշնամանքը անկախ աքթիւիսթներու նկատմամբ կասկածի տակ կը դնէ քաղաքացիական հասարակութեան խումբերու մասնակցութիւնը COP29-ին:

Այս մասին հաղորդագրութիւն տարածած է Human Rights Watch-ը:

Միջազգային կազմակերպութիւնը մասնաւորապէս շեշտադրած է հանգամանքը, որ երրորդ տարին անընդմէջ ՄԱԿ-ի Կլիմայի փոփոխութեան համաժողովը տեղի կ'ունենայ բռնատիրական պետութեան մէջ, որ լրջօրէն կը սահմանափակէ խօսքի եւ խաղաղ հաւաքներու ազատութիւնը:

«Ատրպէյճանի մէջ COP29-ին մասնակցող կառավարութիւնները պէտք է կատարեն իրենց պարտաւորութիւնները մարդու իրաւունքներու ոլորտին մէջ եւ յստակ ուղերձ չդնեն, որ կլիմայի փոփոխութեան դէմ պայքարի գործողութիւնները կը պահանջեն անկախ ձայներու նշանակալի մասնակցութիւնը:

«Ատրպէյճանի մէջ բռնատիրական կառավարութիւն է, որ չի հանդուրժեր այլախոհութիւնը

եւ կը հետապնդէ անկախ լրագրողները եւ քաղաքացիական աքթիւիստները: Ատրպէյճանի կառավարութեան թշնամանքը անկախ աքթիւիսթներու նկատմամբ կասկածի տակ կը դնէ քաղաքացիական հասարակութեան խումբերու մասնակցութիւնը COP29-ին», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Human Rights Watch-ի շրջակայ միջավայրի աւագ պաշտպան Միրթո Թիլիխանաքին իր հերթին նշած է, որ կառավարութիւնները պէտք է թոյլ տան Ատրպէյճանին օգտագործել իր դիրքը կլիմայական ճգնաժամի դէմ պայքարի եւ մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան ջանքերը խափանելու համար:

Հայաստանը Նիւ Տեյիի Մէջ «World Food India 2024» Ցուցահանդէսին Ներկայացուցած Է 11 Ընկերութեան Արտադրանք

Հայաստանի ազգային տաղաւարը «World Food India 2024» միջազգային երրորդ ցուցահանդէսին

Սեպտեմբեր 19-22-ին Հայաստանի Հանրապետութիւնը միասնական ազգային տաղաւարով Հնդկաստանի Հանրապետութեան Նիւ Տեյի քաղաքին մէջ մասնակցած է «World Food India 2024» միջազգային երրորդ ցուցահանդէսին՝ ներկայացնելով 11 հայկական ընկերութեան արտադրանք (ալքոհոլային խմիչք, ըմպելիք, վերամշակուած սնունդ եւ այլն): Այդ մասին յայտնած են ՀՀ Տնտեսութեան նախարարութենէն:

Ընդհանուր առմամբ, այս տարի ցուցահանդէսը կը հիւրընկալէ 9 երկիր՝ ազգային տաղաւարով, ինչպէս նաեւ ընկերութիւններ եւ առեւտրային ցանցերու ներկայացուցիչներ՝ 30 երկրէ եւ շուրջ 15.000 այցելու:

Ցուցահանդէսի շրջանակներուն մէջ կայացած է «Global Food Regulators Summit 2024»-ը, ինչպէս նաեւ տեղի ունեցած են գործարար հանդիպումներ՝ B2B, B2G, G2G ձեւաչափերով:

ՊԵԿ Նախագահը Եւ ԵՄ Երկիրներու Դեսպանները Շրջայց Կատարած Են Մարկարայի Անցակէտի Տարածքին

ՊԵԿ նախագահ Ռուստամ Բադասեանը Մարկարայի անցակէտին վրայ կը հիւընկալէ ԵՄ երկիրներու դեսպաններուն

Պետական Եկամուտներու Կոմիտէի նախագահ Ռուստամ Բադասեանը Մարկարայի անցակէտին վրայ հիւընկալած է ԵՄ երկիրներու դեսպաններուն:

Կոմիտէի նախագահը եւ ԵՄ երկիրներու դեսպանները շրջայց կատարած են Մարգարայի անցակէտի տարածքին: Շրջայցի ընթացքին ներկայացուած են անցակէտի ենթակառուցուածքներուն արդիականացումը, ինչպէս նաեւ սահմանային հսկողութիւն իրականացնելու առանձնաշատկութիւնները:

Միաժամանակ, այցի ընթացքին ներկայացուած են մաքսային բարեփոխումներու հիմնական ուղղութիւնները, այդ շարքին՝ առեւտուրի դիւրինացումը, թուայնացումը եւ ենթակառուցուածքներու արդիականացումը, ինչպէս նաեւ միջազգային համագործակցութեան շրջանակին մէջ իրականացուող ծրագրերն ու արձանագրուած ձեռքբերումները:

2022-ի Յուլիսին Վիեննայի մէջ կայացած Հայ-թրքական չորրորդ հանդիպման ժամանակ կողմերը պայմանաւորուած էին բանալ ցամաքային սահմանը երրորդ երկիրներու քաղաքացիներուն համար ամենասեղմ ժամկէտերու մէջ: Հայկականի կողմը արդէն վերականուցած է հայ-թրքական սահմանի Մարկարայի անցակէտը՝ ծախսելով շուրջ 1 միլիարդ դրամ, սակայն պայմանաւորուածութենէն երկու տարի անց, յստակ չէ թէ երբ պիտի իրականացուի այդ պայմանաւորուածութիւնը:

Թուրքիոյ արտաքին գործերու նախարար Հաքան Ֆիտան յայտնած է՝ սահմանը պիտի բացուի հայ-ատրպէյճանական բանակցութիւններու զբաղմունքի ելքի պարագային՝ շեշտելով՝ հայ-թրքական եւ հայ-ատրպէյճանական յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացները փոխկապակցուած են:

Քաղաքական Նշմար Յաջողութիւն, Պարոն Նախագահ Բժիշկ Փեզեքիան

Երկուշաբթի, 16 Սեպտեմբերին, Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան նորընտիր Նախագահ Մասուտ Փեզեքիան իր առաջին մամուլային ասուլիսը տուաւ։ Ասուլիսին հրաւիրուած էին իրանեան եւ միջազգային լրատուամիջոցներու շուրջ 300 ներկայացուցիչներ։

Ասուլիսէն յետոյ դարձաւ Իրանի հասարակութեան մէջ յառաջացած սուր հակասութիւնները, տնտեսական ճգնաժամը եւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ յուսալի փոփոխութիւնները։

Մեր տեսանկիւնէն նշմարեցինք հետեւեալ կարեւոր կէտերը.

Ա.- Բժիշկ Նախագահը շատ բարեացակամ մօտեցում ցուցաբերեց, երբ կին լրագրող մը անոր բացայայտ ըսաւ, որ ինք ասուլիսի գալու ճանապարհին ստիպուած էր քանի մը շրջանցում ընել, որպէսզի ոստիկանութեան կողմէ հիճապի կանոնները խախտելու պատճառով չկալանաւորուէր։ Փեզեքիան, պաշտպանելով հագուստի ազատութիւնը, կատակով արծագանգեց. «Անոնք այլեւս պէտք չէ այդ ընելին. մենք կը հետեւինք, որպէսզի այլեւս չանհամբարտեցնեն ձեզ»։ Փեզեքիանի այս խօսքերը արժանացան ներկաներէն շատերու ծափահարութիւններուն, իսկ ուրիշներու դէմքի դժգոհ արտայայտութեանց։

Բ.- Արեւմուտքի հետ Իրանի յարաբերութիւններու ապագայի մասին հարցումին, Փեզեքիանի պատասխանները խուսափողական էին։

Օրինակ, թէ պատրա՞ստ է ԱՄՆ ներկայիս կամ ապագայի նախագահի հետ հանդիպման, դրական կամ բացասական պատասխան մը չտուաւ։ Բայց, մեր կարծիքով, միանշանակ ժխտական չըլլալն ալ ինքնին դրական մօտեցում մըն է։ Մանաւանդ երբ ան ըսաւ, որ «մենք թշնամութիւն չունինք ԱՄՆ-ի հետ» եւ «մենք մտադիր չենք արտահանել մեր յեղափոխութիւնը»։

Գ.- Փեզեքիանի արծագանգը բաւականին սուր էր յատկապէս ծայրայեղ պահպանողական դիրք ունեցող «Քեյհան» թերթի թղթակիցի քննադատական այն արտայայտութեան, թէ կառավարութեան մէջ «խռովարարներ» աշխատանքի ընդունուած են։

Փեզեքիան իր խօսակցութեան ընթացքին պաշտպանեց մտքի ազատութիւնը եւ քննադատեց նախկին վարչակարգի այլախոհ երիտասարդներու համալսարաններէն արտաքսումը եւ ուսումնէն զրկելու գործողութիւնները։

Դ.- Վերջապէս շատ դրական էին այլադաւան իսլամ պետութիւններուն հետ յարաբերութիւններու բնականոնացումի մասին անոր արտայայտութիւնները, մանաւանդ Սէուտական Արաբիոյ եւ Եգիպտոսի հետ։ Ան նշեց, բոլոր մուսուլմանները եղբայրներ են։

Յատկանշական էր ասուլիսի հարթակը, Նախագահին նստած գրասեղանին ետեւի պաստառին վրայ պատկերուած էր խորհրդանշական, ձիւնապատ լեռան մը նկարը, ետեւէն ծագող արեւը եւ խոշոր տառերով երկու կարգախօս՝ «Կառավարման բարեփոխում» եւ «Վերադարձ դէպի ժողովուրդ»։

Աւելի քան երկուքուկէն ժամ տեւած ասուլիսէն կարելի է դատել, որ Իրան կը մտնէ նոր փուլ մը, որուն արտացոլումները արդէն սկսած են իրենք զիրենք ցոյց տալ Իրանի մէջ Յեղափոխութեան Պահապաններու հաստիքներու որոշ կրճատումով, եւ այդ հաստիքները տարբեր հանրօգուտ բնագաւառներու մէջ ծախսելով, պահապանողական շրջանակներու առանձնաշնորհներու սահմանափակումով, որ բնականաբար կը տանի դէպի Իրանի աշխարհով մէկ տարածուած ռազմական եւ քաղաքական թելերուն տրուած օժանդակութեան նուազումին։

ՍԱՍՈՒԷ ԴԱԶԱՐԵԱՆ

Օտար Երկրում Ծուարած Նարկոբարոններ

Շարունակուած էջ 2-էն

սին՝ բաւարարուելով վիրտուալ, աննիւթական սահմաններով, յոյսը դնելով օտար երկրի ռազմական ներկայութեան վրայ, որը կը ստանձնի «Քեռի Ռեմբոյի» դերն ու «փըշտ» կ'անի մեր աննիւթեղէն սահմանների վրայ յարձակողուներին։

Դէ իսկ երբ բանը հասնի ֆրանսական արտադրութեան ինչ-որ ապրանք գնել կամենալուն, ապա գնումը լինի ոչ թէ գէնքի, այլ՝ օծանելիքի կամ շամպայնի տեսքով։ Նոյնը վերաբերում է նաեւ

հնդկական արտադրութեան ապրանքների գնմանը. եթէ համեմունքներ, ապա՝ որքան կը կամենաք, ի սէր Աստծոյ։

Ամփոփելով նշենք՝ ՀՀ-ում իշխանափոխութիւն անելու նպատակը՝ յեղաշրջման, ահաբեկչութեան, թէ այլ՝ կոշտ կամ փափուկ մեթոդներով, Նիկոլ Փաշինեանի դէմ չէ, այլ՝ Հայաստան պետութեան, պետական կարգի, սահմանադրական ինստիտուտների եւ իշխանութիւն կողմի միակ աղբիւրի՝ Ժողովրդի դէմ։

Եթէ այս պահին իշխանութեան ղեկին լինէր մէկ այլ անձ, բայց վարէր նոյն քաղաքականու-

Իշխանազաւթման Փորձ՝ Երկու Գալատով

Շարունակուած էջ 1-էն

հաւաքները։ Ան նախ պէտք է յստակեցնէ, թէ ինչ միջոցներով պէտք է ձեւաւորուի այդ, իր իսկ ըսած՝ «օրինական իշխանութիւնը»։ Իշխանութիւնը կը դառնայ օրինական եթէ այն ընտրուած է ժողովուրդի կողմէ՝ ազատ ու արդար ընտրութիւններու միջոցաւ։ Սակայն, Բագրատ Գալստանեանի ու իր հովանաւորներուն մօտ իշխանափոխութեան հասնելու ամենակարճ միջոցը փողոցային անյոյս պայքարն է, որուն կողմ չեն Հայաստանի քաղաքացիներուն ջախջախիչ մեծամասնութիւնը։ Նոյնիսկ անոնք, որոնք դժգոհ են գործող իշխանութիւններէն, գիտեն որ

ի վիճակի են իրենց ձայնը լսելի դարձնելու՝ 2026-ին նախատեսուած ընտրութիւններու ընթացքին։

Ահաբեկչութիւն թէ՛ փողոցային պայքար, երկուքն ալ խորթ են ժողովրդավարութեան խաղի կանոններուն ու կը մնան մերժուած հասարակութեան կողմէ։ Այս պարզ իրողութիւնը հասկնալու դժուարութիւնը ունին նախկին իշխանութիւններուն հետ կապուող շրջանակները ու փորձուածը դարձեալ փորձելով կը խորհին թէ պիտի կարողանան հասնիլ տարբեր արդիւնքի ու ապահովեն Իշխանազաւթման իրենց հայրենակործան ծրագիրները։

ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
«ՄԱՍԻՍ»

Ատրպէյճանի Սահմանադրութեան Մէջ Կան Տարածքային Պահանջներ

Շարունակուած էջ 1-էն

նկատի ունեն Հայաստանի Սահմանադրութեան նախաբանի յոդման Անկախութեան հռչակագրին, որտեղ յիշատակուած է Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի վերամիաւորման մասին ԼՂ Ազգային Խորհրդի եւ Հայաստանի Գերագոյն Խորհրդի որոշումը։

Նիկոլ Փաշինեանի դիտարկմամբ, ընդհակառակը, երբ մենք կը նայինք Ատրպէյճանի Սահմանադրութիւնը, կը տեսնենք, որ այնտեղ կան տարածքային պահանջներ Հայաստանի դէմ։ «Ինչպէ՞ս, իրենց Սահմանադրութիւնը յոդմ է անում 1991 թուականի, Պետական անկախութեան ակտին, Պետական անկախութեան ակտին իր հերթին յոդմ է անում Ատրպէյճանի առաջին Հանրապետութեանը՝ 1918-1920 թուականների, եւ Ատրպէյճանի առաջին Հանրապետութեան հռչակագրին։ Այդ հռչակագրում գրուած է, որ Ատրպէյճանը հիմնադրուած է հարաւային եւ արեւելեան Անդրկովկասի տարածքում։ Եւ բացի այդ, 1919 թուականին Անտանտի պետութիւններին եւ Ազգերի Լիգային Ատրպէյճանը պաշտօնապէս ներկայացրել է քարտէզ իր տարածքի մասին, որը ներառում է ՀՀ Սիւնիքի եւ Վայոց Ձորի մարզերն ամբողջութեամբ, Արարատի մարզից հատուած, Տաւուշի մարզից հատուած, Լոռու մարզից հատուած, Շիրակի մարզից հատուած։ Սա

թիւնը, համոզուած ենք՝ յեղաշրջման ուրուականը կը շարունակէր թեւածել։ (Չենք կարծում, որ Նիկոլ Փաշինեանին տապալելու արդէն 6 տարի ձգուող արտաքին միջամտութիւնների պատճառը վերջինիս մօրուքի ձեւը, աչքերի գոյնը կամ նրա նկատմամբ տածած՝ «լիչնի նեպրիյազն» են)։

Ի դէպ, դեռ ամիսներ առաջ, երբ նոր էր մեկնարկել «Տաւուշը յանուն հայրենիքի» շարժումը, վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը ասուլիսում թուեց բողոքի այդ շարժմանն աջակցողներին աստորիմեն-

տը. «օտար երկրներում ծուարած նարկոբարոններ, կրիմինալներ, որոնք, իմ ունեցած հաւաստի տեղեկատուութեամբ, հաւաքագրուած են օտարերկրեայ յատուկ ծառայութիւնների կողմից եւ առնուազն այդ ծառայութիւնների ազդեցութեան գործակալներ են եւ ընդհուպ կատարել եւ կատարում են կոնկրետ յանձնարարականներ»։

«Կոնկրետ յանձնարարականը», դատելով ԱԱԾ-ի բացայայտումից, իշխանութեան իւրացումն էր՝ դրանից բխող հետեւանքներով։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

ՄԱՍԻՍ

ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՇԵԼԻ ԱՂԲԻՐԸ ԴԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

տօնը շնորհաւորող ելույթներով հանդէս եկան Պրըպէնք քաղաքի քաղաքապետ Նիք Շուլցը, Կլենտօնլի քաղաքապետութենէն Արտի Քացախեան եւ Վարդան Կարպետեան, Նահանգային խորհրդարանի անդամ՝ Լորա Ֆրիտման, գոնկրէսապետ Ատամ Շիֆի ներկայացուցիչ Մարին Յովակիմեան, մաղթելով նորանոր յաջողութիւններ ու խաղաղ կեանք:

A full-page photograph showing two men boxing outdoors in a park. The man on the left is wearing a black t-shirt, dark jeans, and white boxing gloves, in a defensive stance. The man on the right is wearing a dark polo shirt, light-colored shorts, and white boxing gloves, in an offensive stance. A large crowd of people is sitting on the grass in the background, watching the match. The scene is set in a sunlit park with trees and fallen leaves on the grass.

A group of young women are performing a traditional dance outdoors in a park-like setting. They are wearing matching costumes consisting of blue long-sleeved tops, blue skirts, and white embroidered vests. They are also wearing blue headbands with red and white patterns. The women are in various poses, with their arms raised, suggesting a synchronized dance movement. The background shows green trees and a clear sky, indicating a sunny day.

Կազմակերպություն
«ՄԱՍԻՍ» ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹԻ

ԵՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍ

Դոկտ. Աբել Քինյ. Մանուկեանի
**THE ORIGINS OF THE HNCCHAKIAN PARTY IN GENEVA
 AND THE LEGACY OF THE TWENTY GALLOWES**
 ԵՆ
 ՀԱՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԴՐՈՒՄԸ
 ԵՒ ՔՍԱՆ ԿԱՆԱԴԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԸ ԵՐՐՈՊԱԿԱՆ
 ՄԱՍՈՒԼԻ ՈՒ ԴԻԻԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՄԵԶ
 հատորներում

Գիրքը կը ներկայացնէ
Իրաւաբան Ռուբէն Աւշարեան

✳ Գեղարունեսական յայտագիր ✳

Հինգշաբթի, 7 Նոյեմբեր 2024, երեկոյեան ժամը 7:30-ին,
 ՀԿԲՄ-ի կեդրոնին մէջ, 1060 N Allen Ave, Pasadena, CA 91104

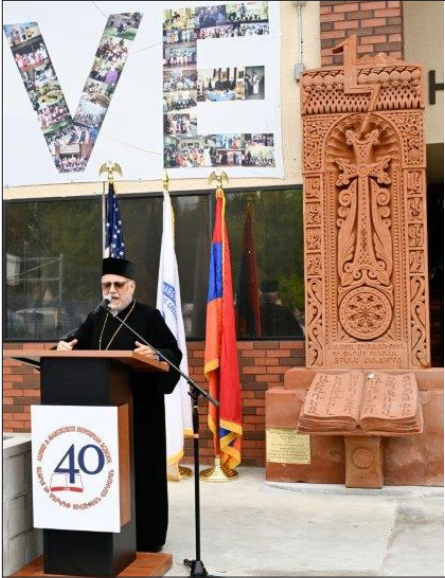
BOOK LAUNCH

Thursday, November 7, 2024 at 7:30 pm, at A.E.B.U. Center, 1060 N Allen Ave, Pasadena, CA 91104

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Եւ Յովսէփեան Վարժարանի Նուիրուած Խաչքարի Օծում

Հինգշաբթի, 12 Սեպտեմբերի առաւօտեան ժամը 9-ին Յովսէփեան Վարժարանի սաները հայկականութիւն բուրոյ հիանալի տեսարան մը կազմեցին: Մեծ թիւով աշակերտներ խաչքար եւ հայկական դրօշակով զարդարուած սպիտակ նոյնաման զգեստներով հաւաքուած էին Յովսէփեան վարժարանի եւ Սուրբ Գրիգոր լուսաւորիչ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ՝ իրենց մասնակցութիւնը բերելու դպրոցի մուտքին

տեղադրուած ու Մեսրոպեան տառերով քանդակուած նոր խաչքարի օծումի փառաւոր հանդիսութեան : Յովսէփեան վարժարանի տնօրէն՝ Տիար Շահէ Մանկրեան հանդէս եկաւ բացման խօսքով, բարի գալուստ մաղթելով ներկաներուն ներկայացուց օրուայ խորհուրդը ապա՝ խնդրեց աշակերտներէն հանդիսութեան սկիսքը տալ աղօթքով եւ դրօշակի արարողութեամբ:

Ապա, Տիար Մանկրեան հրաւիրեց Գերաշնորհ Տէր Յովնան Արք. Տէրտէրեանը, Առաջնորդ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի եւ եկեղեցական արժանաւոր դասը որպէսզի կատարեն խաչքարի օրհնութիւնն ու օծումը:

Առաջնորդ Սրբազան հայրը միւսուրով, աղօթքներով եւ պատգամներով օրհնեց խաչքարն ու ներկաները: Ան իր պատգամին մէջ ըսաւ. «Այս օրը սուրբ է մեզի համար, այսօր այս դպրոցի մուտքին զետեղուեցաւ ու օծուեցաւ նոր խաչքար մը, իւրաքանչիւր հայ խաչքարով կը զգայ Աստուծոյ սէրը ու Յիսուսի ներկայութիւնը կը վերանորոգուի իր

մէջ, այս խաչքարը պիտի օրհնէ ու օգնէ ձեզ սիրելի աշակերտներ մնալու ճշմարիտ զաւակ մեր հայրենիքին ու այս երկրին որ մեզ կու տայ բոլոր օրհնութիւնները հայ մնալու եւ հայ ապրելու»:

Ներկաները երախտագիտական եւ շնորհակալական զգացումներն արտայայտեցին խաչքարի նուիրատու՝ ազգանուէր, ազգասէր բարերար Տիար Շին Շահինեանին:

Իւրայատուկ ու յիշատակելի այս առիթին ներկայ էին նաեւ Տէր Սարգիս Աւ. Քհնյ. Փեթրեան, Հայր Երամիա վարդապետ Աբգարեան, Տէր Մուշեղ Քհնյ. Թաշճեան, Տէր Վազգէն Աւ. Քհնյ. Մովսէսեան եւ Տէր Նժդէհ Քհնյ. Քէշիշեան:

Հանդիսութեան պատուոյ հիւրերն էին՝ ՀՀ-ի Լոս Անճելոսի Գլխաւոր հիւպատոս Դոկտ. Կարէն Իսրայէլեան եւ տիկինը Աննա Իսրայէլեան, Հայկ եւ Արա Փանոյեաններ, զաւակները՝ շարականագէտ Գէորգ Աւագ Սարկաւագ Փանոյեան, որուն յիշա-

տակին նուիրուած էր զեղեցկօրէն քանդակուած խաչքարը: Թէքէեան Մշակութային Միութեան ատենապետ՝ Տիար Գարլ Պարտաքճեան, ատենադպիր՝ Միհրան Թումաճեան եւ խաչքարի տեղադրութեան բարերար Ասպետ Թաթուլեան:

Խաչքարի փառաւոր օրհնութիւնն ու օծումը կատարելէ ետք Պրն. Շահէ հրաւիրեց Հ.Հ. հիւպատոս դոկտ. Կարէն Իսրայէլեանը: Յարգարժան հիւպատոսը շնորհաւորելով օրուայ առիթը, արտայայտուելով խաչքարի խորհրդանշին ու անոր ունեցած կապին հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ, ըսաւ. «Մենք կրկին ունեցանք նոր

խաչքար մը հազարաւոր մղոններ հեռու մեր հայրենիքէն, այս խաչքարի իւրայատուկութիւնը կը կայանայ թէ նուիրուած է Գէորգ աւագ սարկաւագ Փանոյեանի յիշատակին, որ եղած է եկեղեցական, կրթական գործիչ ու շարականագէտ:

Քանդակագործ Վարագդատ Համբարձումեան արտացոլած է հայկական շարականներու 8 մասերը դարձնելով զայն եզակի քանդակագործութիւն: Խաչքարը մեր ազգի ինքնութիւնը արտայայտող ամենախորհրդանշական ամենախնայաւոր եւ ամենաանկրկնելի օրինակներէն մէկն է»:

Քայլէ անոր լուռ ամբողջութիւնը: Արժանապատիւ Տ. Սարգիս Աւ. Քհնյ. Փեթրեան խօսք առնելով մաղթեց որ հայ ազգը օժտուի Տին Շահինեանի նման բարերարներով որպէսզի բարգաւաճի եւ հարստանայ իր մշակոյթով:

Հայաստանի Հետաքրքիր Ժեստը Մոսկուային

Շարունակուած էջ 2-էն

դարձնէք. գոյութիւն ունի լրատուական ֆօն, որը յաճախ բացասական է: Եւ գոյութիւն ունի իրականութիւն: Այսօր մենք իրական երկաթգծով եկանք եւ տեսանք իրական աշխատանքը, որը կատարուել է: Մենք ունենք ապրանքաշրջանառութեան իրական աճ, որ վկայում է մեր երկրների միջեւ կապերի ամրապնդման մասին: Եւրասիական տնտեսական միութիւնում Հայաստանի ներկայացուցիչներն իրապէս աշխատանք են տանում, եւ մենք պէտք է տարբերենք այն, ինչ տեղի է ունենում իրական աշխարհում եւ այն, ինչ պարտադրում է լրատուական օրակարգում, որ յաճախ պարզապէս չի համապատասխանում իրականութեանը», ասել է նա:

Պարզ է չէ՞, որ Օվերչուկը Հայաստանում էր հենց Մոսկուայի թէժացրած՝ Սիւնիքով «Միջանցքային» թեմայի շրջանակներում: Եթէ ՀՀ իշխանութիւնները հրաժարուել են 2020թ. Նոյեմբերի 9-ի փաստաթղթից՝ ինչու՞ են ռուս պաշտօնեաները Հայաստանում կրկին Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեամբ ձեռքբերուած պայմանաւորութեան մասին բարձրաձայնում: Այսպէս բանը կարող է հասնել նրան, որ հաղորդակցութեան ուղիների վերահսկողութիւնը ռուսական կողմին յանձնելուն էլ ի վերջոյ այս իշխանու-

Պատուոյ հիւր՝ Տիար Հայկ Փանոյեան իր երախտագիտական խօսքին մէջ նշեց թէ Սեպտեմբեր 12-ը յիշատակելի օր մը պիտի ըլլայ իր եղբօր, հօր, մօրեղբօր համար, անոնք պիտի անմահանան այս խաչքարով, ան շնորհակալութիւն յայտնեց այս գաղափարի մտայղացման եւ իրագործման տիար Գարլ Պարտաքճեանին որ եղած է էր իր հօր առաջին աշակերտը, ապա շնորհակալութիւն յայտնեց Յովսէփեան վարժարանի Տնօրէնութեան, ուսուցչական կազմին, ծնողներուն եւ բոլոր անոնց որոնք ազգօգուտ գործունէութեամբ եւ անձնուիրութեան սատար կը հանդիսանան ազգապահպանման եւ հայապահպանման սրբազան գործին:

Թէքէեանի Մշակութային Միութեան ներկայացուցիչ տիար Միհրան Թումաճեան վարժարանի գրադարանին նուիրեց հայկական խաչքարի նուիրուած գիրք մը, ապա 8-րդ դասարանի աշակերտները արտասանեցին խաչքարի նուիրուած բանաստեղծութիւն մը արժանանալով ներկաներու գնահատանքին:

Պրն. Շահէ շնորհակալութիւն յայտնեց Ալին Խոճիկեանի տարազներու վրայ զեղեցիկ զծագրութեան համար, Ասպետ Թաթուլեանին եւ բոլոր անոնց որոնք իրենց ներդրումը ունեցան տարազներու պատրաստութեան եւ խաչքարի զետեղման, Աստուծոյ օրհնութիւնն ու խաղաղութիւն հայցելով մեր ազգի զաւակներուն:

Սրբազան հայրը «Պահպանիչ» աղօթքով եւ օրհնութիւններով փակեց օրուայ այս յիշատակելի հանդիսութիւնը:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ

Թիւնը կողմ լինի...

Ինչպէ՞ս հասկանալ ՀՀ վարչապետի ուղղակի եւ անուղղակի քննադատութիւնները ռուսական կողմի ուղղութեամբ, 2020թ. եռակողմ յայտարարութեան պահանջները չկատարելու մասին, միեւնոյն ժամանակ ՀՀ արտգործնախարար Արարատ Միրզոյեանի՝ օրերս հնչեցրած այս գնահատականը. «Ռուսաստանն արդէն իսկ կառուցողական դեր է ունեցել խաղաղութեան հաստատման հարցում», - «Երեւանեան երկխօսութիւն» միջազգային համաժողովի ժամանակ նշել է նա: Այնուհետեւ շեշտել էր, որ Ռուսաստանն այն երկիրն է, որը կարողացել է միջնորդել եւ հրադադարի ստորագրման համել 2020 թուականի պատերազմից յետոյ. «Ռուսաստանն այն երկիրն է, որը միջնորդական գործընթաց է սկսել եւ Հայաստանին ու Ատրպէյճանին բանակցութիւնների սեղանի բերել: Սա այն դերն է, որը յետագայում շարունակել են ԱՄՆ-ն, Եւրամիութիւնը, տարբեր գործընկերներ, ինչպէս, օրինակ, Ֆրանսան, Գերմանիան»:

Նա նաեւ ընդգծել էր, թէ կը ցանկանար համաժողովում պանելային քննարկմանը նաեւ իր ռուս գործընկերը մասնակցել:

Այս աշխարհաքաղաքական «ցատկերը» Հայաստանի համար բախտորոշ այս փուլում դառնում են աւելի ու աւելի վտանգաւոր:

«ԱՌԱՒՕՏ»

Armenian PM Pashinyan and Turkish President Erdogan Meet in New York

NEW YORK – Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan met with Turkish President Recep Tayyip Erdogan in New York on Tuesday.

The closed-door meeting, held at the Turkish House, took place on the sidelines of the UN General Assembly.

The interlocutors discussed in detail the steps already taken and the existing agreements reached within the framework of the Armenia-Turkey normalization process.

Both parties emphasized their willingness to continue the normalization process without preconditions and expressed a desire to give new momentum to their relations. Regional issues were also addressed during the discussions.

Prime Minister Pashinyan briefed President Erdogan on the current status of the Armenia-Azerbaijan settle-

ment process, expressing readiness to sign an agreement on the settlement of relations. He also presented the Armenian government’s “Crossroads of Peace” initiative.

Foreign Minister Ararat Mirzoyan, the Prime Minister’s spokesperson Nazeli Baghdasaryan, and Deputy Foreign Minister Vahan Kostanyan were also present at the meeting.

As part of the 79th session of the UN General Assembly, Prime Minister Pashinyan participated in the “Summit of the Future,” which was attended by several dozen presidents and heads of government from around the world.

During his visit, PM Pashinyan is scheduled to hold meetings and discussions with leaders from various countries and institutions.

The Deportation of Artsakh Armenians Marks the Final Stage of Azerbaijan’s Ethnic Cleansing Policy

YEREVAN — One year ago, on September 19, the entire indigenous population of Nagorno-Karabakh, more than 115,000 Armenians, were forced to leave their homes within a few days due to a military attack by Azerbaijan.

“This deportation, which represented the final stage of Azerbaijan’s ethnic cleansing policy, occurred during the session of the UN General Assembly, as the international community once again discussed the imperative of peaceful conflict resolution, stability, and development. The use of force and violations of international norms and human rights in various parts of the world were also condemned,” the Armenian Foreign Ministry said in a statement.

According to the Ministry, “over the past year, the Armenian government, with support from international partners, has taken all necessary steps to address the immediate and medium-term needs of the displaced Armenians

from Nagorno-Karabakh and to develop long-term programs for them.”

“The high-level discussions of the UN General Assembly will resume next week in New York. The events of the past year highlight the urgent need for international stability and the implementation of ideas and actions that promote peace,” the Foreign Ministry added.

Continued on page 4

President Biden Congratulates Armenia on Independence Day

WASHINGTON, DC — US President Joe Biden, on behalf of the people of the United States, expressed his best wishes to Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and the people of Armenia on the occasion of the 33rd anniversary of independence.

According to the Prime Minister’s Office, in his message Biden emphasised the deep ties between the two nations, noting that Armenia and the United States are working together to build a better future, including by elevating relations to a strategic partnership.

According to President Biden, this partnership will foster cooperation on all fronts, from strengthening security and defence partnerships to accelerating clean energy and trade diversification initiatives.

Biden also emphasised that the strategic partnership will support Armenia’s efforts to promote democracy through civic engagement, good governance, rule of law and anti-corruption measures.

‘These are values that both Americans and Armenians share,’ Biden

stated.

President Biden said the United States supports Armenia’s sovereignty, independence, territorial integrity and its right to determine its own future.

According to the President, the United States supports Armenia’s efforts to achieve sustainable peace in the region and expressed optimism about continuing to work together to create a future in which everyone can live in dignity and security.

Vice President Kamala Harris Pledges Continued Support for Armenia’s Democracy Emphasizes Armenians’ Right to Return to Nagorno-Karabakh

WASHINGTON, DC – U.S. Vice President Kamala Harris extended her best wishes to the Armenian American community on the occasion of Armenia’s Independence Day.

“While we celebrate, we must also never forget the Armenian Genocide, when an estimated 1.5 million Armenians were deported, massacred, and marched to their deaths. It is a tragedy that continues to shape the identity of the Armenian people. The Armenian American community’s resilience remains a source of inspiration

in our collective American story,” Harris said.

“I remain committed to a lasting peace between Armenia and its neighbors, one that respects sovereignty, independence, and territorial integrity,” the Vice President noted.

She emphasized that the right of Armenians displaced from Nagorno-Karabakh to return safely to their homes is essential to restoring dignity to the Armenian people and stability in the

Continued on page 4

Iran's President Congratulates Armenia on Independence Day, Expresses Hope for Strengthened Relations

TEHRAN — Iran's President, Masoud Pezeshkian, has congratulated the government and people of Armenia on the occasion of their Independence Day, IRNA reported.

Pezeshkian sent separate congratulatory messages to his Armenian counterpart, Vahagn Khachaturyan, and Prime Minister Nikol Pashinyan.

In his message to Khachaturyan, Iran's president expressed hope that relations between the two friendly and neighboring countries will continue to deepen in the coming years, benefiting the people of both nations.

"The Islamic Republic of Iran was one of the first countries to recognize the independence of the Republic of Armenia, and since that day, the two have been good neighbors," President Pezeshkian said in his message to

Armenian Prime Minister Pashinyan.

Pezeshkian also expressed satisfaction with the strong and stable ties between Iran and Armenia, noting that these relations are steadily developing and progressing.

EU Ambassadors Visit "Margara" Checkpoint on Armenian-Turkish Border

YEREVAN — A group of European Union (EU) ambassadors accredited in Armenia visited the "Margara" checkpoint on the Armenian-Turkish border, accompanied by the head of the Armenian State Revenue Committee, Rustam Badasyan.

The State Revenue Committee said in a press release that Badasyan and the ambassadors inspected the recently modernized checkpoint. They were also briefed on the infrastructure and specifics of border control.

The ambassadors toured the checkpoint's service hall, the hangar for deep inspection, cargo clearance pavilions, warehouses, and parking lots, all built to international standards and equipped with modern technology.

At the "Margara" checkpoint, as with other checkpoints in Armenia, state border control is planned to be

implemented based on the principle of integrated border management using the "single window" system.

The ambassadors were informed about the main directions of customs reforms, including the simplification and digitalization of trade. The EU ambassadors expressed satisfaction with the work done at the checkpoints, noting the importance of cooperation between the EU and the State Revenue Committee.

The Armenian authorities have repeatedly expressed their readiness to open the border with Turkey and establish diplomatic relations. In this context, the "Margara" checkpoint underwent a major overhaul. Construction and repair work were completed in May 2024, with approximately 620 million drams (about \$1.6 million) allocated from the state budget of Armenia for this purpose.

U.S. to Continue Assisting Armenia in Promoting Democratic Reforms

YEREVAN — The United States is ready to continue assisting Armenia in promoting democratic reforms, U.S. Deputy Secretary of State Joshua Huck said during a meeting with Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan in Yerevan on Friday.

The Prime Minister highlighted the dynamic nature of Armenia-U.S. relations and emphasized the importance of U.S. support in implementing institutional reforms in the country.

Pashinyan stressed the need for targeted programs in Armenia with

Three French-Armenian Ministers Appointed in New Government

PARIS — Newly appointed French Prime Minister Michel Barnier announced the composition of the country's new government on Saturday evening.

According to French media, three ministers of Armenian origin have joined the government. Astrid Panosian-Bouvet was appointed Minister of Labor and Employment, Guillaume Kasbarian as Minister of Civil Service, Simplification, and Transformation of State Activities, and Antoine Armand as Minister of Economy, Finance, and Industry.

Astrid Panosian-Bouvet has been active in the private sector and is one of the co-founders of the La République En Marche political movement with President Macron. The newly appointed minister has extensive experience in urban development and social policy. She is also known for her connection with the Armenian community in France.

Guillaume Kasbarian has been a member of the French Parliament since 2017. He has been an active supporter of housing reform and minority rights and maintains close contact with the Armenian community.

At 33, Antoine Armand is one of the youngest to hold the key position of finance minister. With a background in economics and finance, he previously served as the chairman of the Economic Affairs Committee of the National Assembly.

All three ministers are members of President Macron's party.

Jean-Noël Barrot was appointed Minister for Europe and Foreign Affairs, Sébastien Lecornu was reappointed Minister of Armed Forces and Veterans Affairs, and Rachida Dati was appointed Minister of Culture.

Didier Migaud became the French Minister of Justice, and Bruno Retailleau was appointed head of the Interior Ministry.

U.S. support, particularly in the area of infrastructure improvement.

Huck reiterated the U.S.'s readiness to continue supporting Armenia's democratic reforms, noting that the

project. In this context, Prime Minister Pashinyan reiterated Armenia's commitment to the peace agenda and ensuring regional stability.

Huck was accompanied by Louis

expansion of programs and increased funding from the U.S. Agency for International Development (USAID) are aimed at this goal.

The two also discussed the agreements reached at the Armenia-EU-U.S. high-level meeting held in Brussels in April and the progress of their implementation.

The discussions touched on issues related to the peace treaty negotiations between Armenia and Azerbaijan, as well as the Armenian Government's "Crossroads of Peace"

Bono, the U.S. special envoy for Armenia-Azerbaijan peace talks. They also met with Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan on Thursday.

According to the Armenian Foreign Ministry's readout of the meeting, Mirzoyan emphasized the importance of Yerevan's proposal to sign an interim peace deal with Baku, which would leave out remaining disagreements. He also mentioned the artificial obstacles to such an arrangement, repeatedly rejected by the Azerbaijani side.

Rep. Schiff Introduces the Bipartisan Artsakh Revenue Recovery Act to Seize Azerbaijani Assets, Compensate Displaced Armenians

WASHINGTON, DC — Congressman Adam Schiff (D-CA) introduced the bipartisan Artsakh Revenue Recovery Act of 2024, alongside almost 20 co-sponsors, in conjunction with the one-year anniversary of Azerbaijan's military assault against Artsakh.

The legislation, which holds Azerbaijan accountable for its unjust actions, gives authorization to the U.S. president to seize Azerbaijan's assets and transfer them to the Armenians of Artsakh who were forcibly displaced from their indigenous lands, as compensation for financial losses as a result of Azerbaijan's ethnic cleansing.

"Azerbaijan's continued actions against the people of Artsakh have created a humanitarian disaster and amounted to ethnic cleansing," said Rep. Schiff. "We must ensure that those responsible are held accountable and that the innocent victims of Artsakh are compensated for their immense losses. My legislation will provide a mechanism for justice and financial restitution for those who have lost everything due to Azerbaijan's aggression."

The legislation will require all U.S. financial institutions holding Azerbaijani sovereign assets to report these assets to the U.S. Treasury's Office of Foreign Assets Control, and within 60 days of enactment, the President must block transactions involving these assets, and within 90 days of blocking, seize them, and in turn establish the Artsakh Revenue Recovery Fund, which will receive seized Azerbaijani assets and use it to provide compensation to Armenians displaced

from Artsakh for lost revenue from their property, businesses, and employment due to the military assault by Azerbaijan.

In addition to providing an avenue for financial relief, the Artsakh Revenue Recovery Act of 2024 reaffirms the right of return for Artsakh Armenians to their native lands by recognizing their property rights in order for them to reclaim their homes and businesses.

The Artsakh Revenue Recovery Act of 2024 is cosponsored by Representatives Frank Pallone (D-NJ), Anna Eshoo (D-CA), Gabe Amo (D-RI), Joyce Beatty (D-OH), Jim Costa (D-CA), Josh Gottheimer (D-NJ), Doug LaMalfa (R-CA), Seth Magaziner (D-RI), James McGovern (D-MA), Grace Meng (D-NY), Kevin Mullin (D-CA), Grace Napolitano (D-CA), Eleanor Holmes Norton (D-DC), Jan Schakowsky (D-IL), Linda Sánchez (D-CA), Brad Sherman (D-CA), Dina Titus (D-NV), and Lori Trahan (D-MA).

Canada Supports a Negotiated Political Solution to the Nagorno-Karabakh Issue – FM

OTTAWA — Canada supports a negotiated political solution to the Nagorno-Karabakh issue, Mélanie Joly, Minister of Foreign Affairs of Canada, stated on the anniversary of Azerbaijan's military attack on Nagorno-Karabakh.

"Last week marked one year since Azerbaijan launched its military operation in Nagorno-Karabakh, a region populated by ethnic Armenians for centuries," she said.

"The consequences of this operation were significant: more than 100,000 civilians, including 30,000 children, were forcibly displaced to Armenia as a result of this military operation, causing a rapid increase in humanitarian needs in the country," the Minister noted.

Joly also highlighted that "the unjustified military operation by Azerbaijan followed a nine-month blockade of humanitarian goods to the Lachin corridor, in violation of the International Court of Justice's provisional measures orders."

"Canada stands in solidarity with the people affected by this crisis and is grateful to Armenia for opening its doors. That is why, in

2023, we dedicated more than \$3.9 million in humanitarian assistance to address urgent needs stemming from the situation in Nagorno-Karabakh," she added.

"Canada continues to call for and support meaningful negotiations toward a comprehensive peace treaty between Armenia and Azerbaijan, along with the continuation of dialogue and confidence-building measures between the parties for a just and durable peace for the people of

Continued on page 4

Armenian National Institute (ANI) Launches Website Documenting The Nagorno-Karabakh Genocide

WASHINGTON, D.C. — The Armenian National Institute (ANI) announced the launch of a new website documenting the unfolding of the genocidal process that resulted in the destruction of the Nagorno-Karabakh Republic. Housed on the main ANI website, which in over 25 years has become a preeminent authority documenting international affirmation of the World War I era Armenian Genocide, the new site is based entirely on formal records attesting to the genocidal nature of the events that resulted in the complete expulsion of the Armenian population of Nagorno-Karabakh.

The new section of the ANI website is titled The Ethnic Cleansing and Destruction of Nagorno-Karabakh: The Latest Chapter of the Armenian Genocide.

ANI plans to further expand the posted database as more records are reviewed. The site already contains thousands of pages and photos and more than 370 formal records from official, international, and public entities that observed or reported about the course of events. A wide array of documents are offered ranging from UN and OSCE records to United States, European, and other countries' legislative and executive documents, human rights organizations' reports, American universities' research documentation projects, and other vetted, relevant material.

"The events surrounding the destruction of Nagorno-Karabakh are well documented. Much of the most damning evidence comes from Azeri and Turkish sources, including admissions of genocidal intent before, during, and after September 2023. If there were any reasonable doubts before, today it is clear from their own words and deeds that the perpetrators' ultimate objective has always been the eventual elimination of the Armenian people, our Christian presence, and culture in Artsakh as a precursor to moving against the current Republic of Armenia. The main pretext for ethnic cleansing against peaceful civilians who were supposed to be protected by Russian peacekeepers is plainly not sustainable," stated Van Z. Krikorian, Chairman of the ANI Board of Governors. "Having achieved their material objectives, genocidal regimes immediately resort to distorting the evidence and manufacturing a denial industry. This site and our ongoing, fact-based, work pre-empt the crude denial efforts to

date and the more sophisticated denials and false narratives we expect over time from the authoritarian Aliyev and Erdogan governments."

With the focus on the final compulsive exodus of the Armenian people in September 2023, the records cover widely the consequence of the 44-Day War in 2020 and the succeeding stage by stage complete blockading and threatened starvation of the Armenian population, through the final genocidal ethnic cleansing in September 2023 by Azerbaijan and Turkey and continuing desecration and destruction of historic Armenian churches and Christian presence. It also includes the Columbia University – Human Rights and Foreign Terrorist Activities in Artsakh (Nagorno-Karabakh) project led by Professor David L. Phillips, which provided primary sources documenting crimes against humanity and other atrocities.

For 33 years, from 1991 to 2023, the Nagorno-Karabakh Republic, also referred to as the Republic of Artsakh, was a democratic self-governing state. For seventy years prior, from 1921 to 1991, Nagorno-Karabakh was an autonomous district in the USSR. After a millennia of existence as an ethnogeographic region inhabited by an indigenous Armenian population, in September 2023, Nagorno-Karabakh was entirely depopulated by Azerbaijani and Turkish forces.

"With increasing public attention and reporting on the very late stage of the catastrophic events, the documentation on this website constitutes a strong foundation for understanding how the longer story unfolded," added ANI Director Dr. Rouben Adalian. "The site is also designed with educators, scholars, and academics for quick access to a collection of reliable sources. The central point of the website is that the ethnic cleansing of the Armenians of Artsakh was the latest chapter of the Armenian Genocide, revealing the long arc of overall Turkish-Azeri policies toward Armenians across the past two centuries beginning with the 1890s massacres in the Ottoman Empire."

Krikorian added: "I take the occasion to thank the academics who helped us with this, and the invaluable Mark Malkasian for his oversight and structure of the site. The design parallels the documentary facet of the ANI

Continued on page 4

FIDE 100 Awards: Armenian Men's Chess Team Named "Team of the Century"

BUDAPEST — FIDE has named the Armenian men's chess team as the "Team of the Century." The awards were presented during a dazzling event held on the night of Round 8 at the FIDE Chess Olympiad in Budapest.

The chess gala, dedicated to the centenary of the International Chess Federation, celebrated the exceptional achievements and contributions of individuals, groups, and organizations within the chess community. Over the past century, chess has evolved and flourished, and this evening was about honoring those who have made remarkable impacts on the game we love.

After the FIDE anthem was played, FIDE President Arkady Dvorkovich and FIDE Vice President Mahir Mammedov welcomed everyone to the gala. Mammedov remarked, "The first century of FIDE's life has

been full of remarkable events, great personalities, and memorable matches. For this, we must thank the founders of FIDE!"

While Team USSR would have been the unbeaten leader in both the men's and women's categories based on the number of Olympiad medals, the jury decided to select a currently existing country. Armenia has outperformed others, winning three gold medals, while China has won two in the last ten years.

The award was received by Armen Gevorgyan, the Executive Director of the Armenian Chess Federation.

Magnus Carlsen was named Best Player, while Judit Polgar was honored in the women's category.

Smbat Lputian, First Vice President of the Armenian Chess Federation, received an award for promoting chess worldwide.

Vice President Kamala Harris Pledges

Continued from page 1

region.

Harris pledged to continue supporting Armenia in its efforts to strengthen democracy and foster stability in the region.

"Armenia and its people have a

rich history that inspires us all to strive for liberty and justice. I remain committed to deepening the bonds between our nations and fostering a partnership that uplifts our shared values and aspirations. Together, we can build a more secure, just, and free world," Harris concluded.

The Deportation of Artsakh Armenians

Continued from page 1

"The Republic of Armenia's position on ensuring stability in the South Caucasus is clear: early peace-building and relations based on respect for sovereignty and territorial integrity, sustainable development in the region, effective interconnection, and the as-

surance of prosperity. We expect the necessary political will and a clear demonstration of commitment to the peace agenda from all stakeholders, so we do not miss the opportunity to bring this vision to life and create an environment conducive to a more stable and dignified future for generations," the Ministry concluded.

Canada Supports a Negotiated Solution

Continued from page 3

this region," Joly emphasized.

"Canada has repeatedly called for the unconditional release of all Armenian prisoners of war from the 2020 Karabakh war. We also continue to urge the release of all arbitrarily detained ethnic Armenians from Azerbaijan," she stressed.

"Canada supports a negotiated political solution to the Nagorno-

Karabakh issue and promotes the principles of non-use of force, respect for territorial integrity, and the right to self-determination in the negotiation of a just and durable peace for the people of this region. This should include the safe and dignified return of Armenian civilians, guarantees for the protection of human rights and livelihoods, and the preservation of Armenian cultural and historical sites in the territory," she concluded.

Aurora Humanitarian Initiative to Participate in the Clinton Global Initiative Annual Meeting in New York City

NEW YORK — The Aurora Humanitarian Initiative announced today that it will attend the Clinton Global Initiative (CGI) 2024 Annual Meeting in New York City on September 24, 2024. The Clinton Global Initiative brings together business, government and civil society leaders to drive progress on a number of issues including climate resilience, inclusive economic growth and recovery, health equity, the full participation of women and girls, and humanitarian response efforts to crises around the globe.

Aurora will be represented in a session titled "Innovating in a Time of Crisis," a segment focused on the exacerbating factors on vulnerable populations around the globe and new ideas and solutions to address these critical issues. The panel will feature Chelsea Clinton, Vice Chair of the Clinton Foundation and member of the Aurora Prize Selection Committee; Armine Afeyan, Chief Executive Officer of the Aurora Humanitarian Initiative; and Dr. Iftikher Mahmood, Founder of HOPE Foundation for Women & Children of Bangladesh.

"Our participation in the Clinton Global Initiative annual meeting allows us to join forces with some of the world's most prominent leaders and changemakers who are dedicated to tackling the most pressing challenges of our time," said Armine Afeyan, CEO of the Aurora Humanitarian Initiative. "Through shared dialogue and purposeful action, we aim to highlight

those who represent humanity's best—people who courageously step up to save others and drive change in their communities and beyond."

Founded by President Bill Clinton in 2005, the Clinton Global Initiative is a community of doers representing a broad cross section of society and dedicated to the idea that we can accomplish more together than we can apart. Through CGI's unique model, more than 10,000 organizations have launched more than 4,000 Commitments to Action — new, specific, and measurable projects and programs — that are making a difference in the lives of more than 500 million people in 180 countries.

"The Aurora Humanitarian Initiative shines a light on the humanitarian leaders making a difference in communities around the world," said Greg Milne, CEO of the Clinton Global Initiative. "We are privileged to have Aurora again at CGI this year and look forward to their insights into how we can drive progress on our greatest global challenges."

In addition to participating at CGI, Aurora will also host an Aurora Dialogues panel discussion titled "Addressing Humanitarian Needs: From Global Strategies to Local Action." In recognition of the International Day of Peace, this event will be held on the sidelines of the 79th high-level convening of the UN General Assembly in New York City, a time when global leaders converge to address pressing international issues.

Armenian National Institute (ANI) Launches

Continued from page 3

website, which Malkasian, an ANI board member, has long overseen. I take the occasion also to thank the team that worked with the ANI Director over the course of the past year to identify, organize, and post these important records. I want to recognize especially the 2024 summer interns, Shushanik Hayriyan, Lili Mkrtchyan, Nareg Panossian, Mihranush Varzhapetyan, and Sergey Khachatryan, along with former Assistant to the ANI Director Robert Arzoumanian who worked so industriously and conscientiously to assemble this sizable record on the Nagorno-Karabakh genocide."

The first version of the Nagorno-Karabakh Genocide website is being released in September 2024 to coincide with the one-year anniversary of

the forcible depopulation of ethnic Armenians from Artsakh. ANI welcomes constructive comments and suggestions as the site is further expanded.

The Nagorno-Karabakh Genocide website complements the premier Internet resource on the Armenian Genocide that already contains extensive information on the events of 1915 and their consequences, including historic records, an extensive database of affirmation statements from around the world, another database of Armenian Genocide memorials across the continents, freely downloadable exhibits based on authenticated photographic evidence from U.S. archives

The ANI website is also available in Turkish, Arabic, and Spanish, and is constantly expanded as more records are translated.

ԵՆ ՊԻՄԻ ՊԱՐԵՆ ԼԵՈՆԱԿԱՆՆԵՐԸ (ՄՈԼԱ ԼԵՐԱՆ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 109-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻՅՈՎ)

ԱՒԵՏԻՍ ՈԱԶՄԻԿ

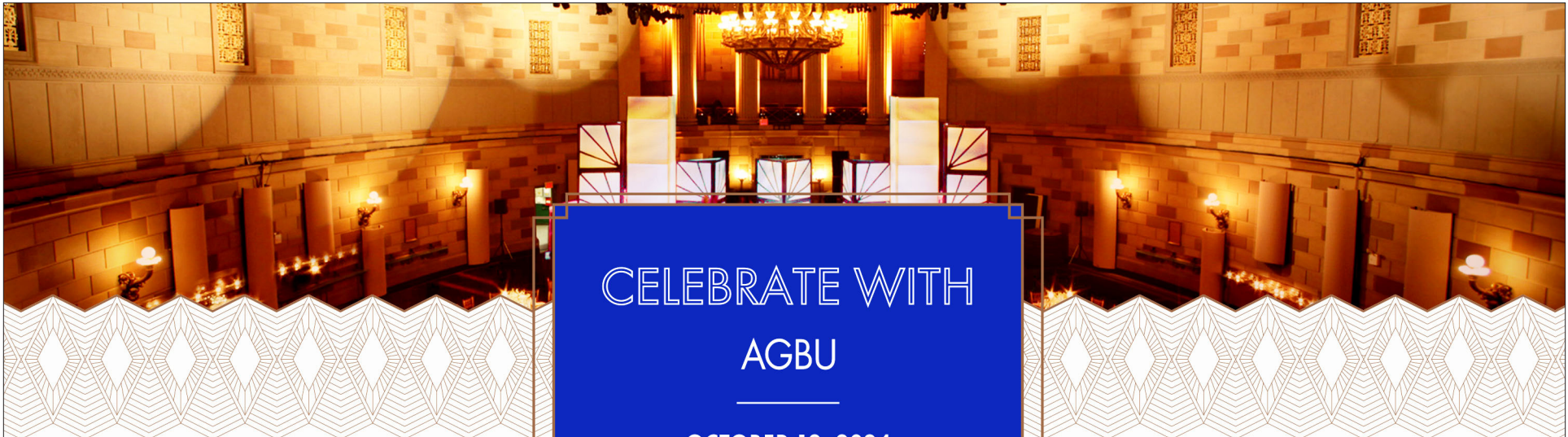
Հայաստանի Մոլա Լեո աւա-
նը (Երեւանի ու Էջմիածնի միջեւ),
վաղը՝ Կիրակի օր, ըստ աւանդու-
թեան, տօնական մթնոլորտ պիտի
ապրի: Մարդիկ համախումբ շար-
քերով պիտի ուղղուին հոն՝ նշելու
1915-ի Մոլա Լեւան քառասուն
օրուան հերոսամարտը: Մի քանի
սերունդներու ուխտաւորներ, գա-
նազան վայրերէ ժամանած, տար-
բեր արմատներէ սերած, Մոլա
Լեւան յուշարձան-թանգարանին
շուրջ, մէկ օր միայն, միասնաբար,
ինքնակամօրէն պիտի դառնան մու-
սալեռցիներ՝ դժուար-գոռնաչի
կշռոյթներուն տակ, անգամ մը եւս
հաստատելու իրենց վճիռը՝ ճշուն-
դելու, պարելու եւ երգելու: Ան-
շուշտ, ոչ թէ զուարճանալու մտօք,
այլեւ՝ ըմբռնելու այն բերկրան-
քը, որ վայել է հերոսածին սե-
րունդներու:

1915-ի հայկական հերոսական
ինքնապաշտպանութիւններու շար-
քին, Մոլա Լեւան գօտեմարտը,
միւս վայրերէն կը տարբերի երեք
առումներով.
ա.- Մոլալեռցիք կոփուած
էին յեղափոխաշունչ ոգիով, ունէին
ինքնապաշտպանութիւնը բնագործ
եւ օսմանեան մեղրածորան խոստում-
ներէն չմոլորուելու զգաստութիւնը:
Թէպէտ, ցաւալիօրէն, հատուած մը
զլիւիկոր, հլու-հնազանդ առաջ-
նորդուեցաւ թրքական հրահանգ-
ներով, աւելի ուշ զղջալու եւ
կոտորուելու համար, մեծ տոկոսը
սակայն՝ խիզախօրէն դիմակալեց
ամէն սպառնալիք՝ բարձրաճակատ
մաքառելու վճռականութեամբ:
բ.- Անոնք գոյատեւելէ եւ դի-
պլոմ հակահարուածներէ ետք, զէն
ի ձեռին փրկուեցան հաւաքաբար:
Բնականաբար ինկան նահատակ-
ներ՝ խրամներու ետին եւ փապար-
ներու եզրին, բայց ի վերջոյ փրկա-

րար ֆրանսական ծովուծին ռազ-
մանաւր զիրենք ազատեց թուրքե-
րու երախէն: Մարտնչութիւնը որոշու-
մը տուած էր իր պտուղը:
գ.- 1918-ին, անոնք վերա-
դարձան բնօրրան, այս անգամ
յաղթական մուտքով՝ առաջնոր-
դութեամբ մուսալեռցի այն ռազ-
միկներուն, որոնք կամաւորագր-
ուած էին Հայկական Լեզնին՝
Դաշնակիցներու զօրքերուն միա-
ցած: Կիլիկիա մտած հայկական
վաշտերուն կորիզը Մոլա Լեւան
որդիքն էին՝ վրիժաբիւր, պատ-
ուախնդիր եւ քաջագեղ:
Այսպիսով, Մոլա Լեւան լան-
ջերուն թառած հայկական վեց
գիւղերը, իրենց օրինակելի վար-
քագիծով, մեր պատմութեան գե-
ղեցկագոյն դրուագներէն մին կեր-
տեցին՝ հմայելու համար օտարնե-
րը եւս: Անոնք կառչած հրացաննե-
րուն, իրենց մատները ձգաններու
վրայ, շեշտակի հարուածներով թօ-
թափեցին ստորակայութեան այն
բարդոյթը՝ որ յաճախ անարդարօ-
րէն վերագրուած է հայութեան:
Պատահական չէր անշուշտ
անոնց մէջ ուռճացած դիմադրա-
կան կամքը, քաջօրէն ծառանալու
եւ հակադարձելու արագ որոշումը:
Չմոռնանք, որ այդ վայրերէն ու
ծերպերէն անցած էին ազատագրա-
կան պայքարի առաջին սերմնա-
ցանները՝ ինչպէս հնչակեան Աղասիի
նման, յեղափոխական շունչով
թրծուած ռահվիրաներ, որոնք այն-
պիսի հունտեր ցանեցին լեռնա-
կաններու միտքերուն մէջ, որ աւե-
լի ուշ գանոնք մղեցին հերոսական
գուպարի:
Մոլալեռցիներու յաղթական
վերադարձով չվերջացաւ պատ-
մութիւնը: Ափսոս, երկրորդ զաղթ
մը եւս դարանակալօրէն նիւթուած
էր պինդ լեռնականներուն դէմ:
Վերաշինութեան, կեանքին վերա-
դառնալու ծիծղուն թափը կտրուկ

կերպով դադրեցաւ այն պահուն,
երբ սուրիապատկան Ալեքսանտրէ-
թի նահանգը (սանճաք) անիրաւօ-
րէն, ֆրանսական դաւադիր ծրա-
գիրով եւ քեմալական խորամանկ
դիւանագիտութեամբ նուիրուեցաւ
թուրքիոյ: 1938 թուականին էր,
երբ խլրտումներ, տարտամ կեց-
ուածքներ, անվստահութեան ընդ-
հանուր մթնոլորտ մը մշուշեցին
Իսկէնտէրունի եւ անշուշտ Մոլա
Լեւան շուրջը: Փաստօրէն, ինչ որ
հայկական Կիլիկիոյ գլխուն դարբն-
ուած էր 1921-ին, կրկնօրինակը
պատահեցաւ Ալեքսանտրէթի պա-
րագային: Դարձեալ տարագրու-
թեան եւ զաղթականութեան մոռնալ
ուրուականը պատած էր Միջերկ-
րականի ափին կենսախիւղօրէն ապ-
րող այն շէնքերու բոլորշին, ուրկէ
կը մխայլին օճախները եւ քուլայ-
քուլայ կը բարձրանային տուններու
թոնիրներուն ծուխերը:
Բայց... կեանքը շարունակուե-
ցաւ բնօրրանէն ալ հեռու՝ բնօրրա-
նին կարօտով եւ աւանդոյթներով:
Այս անգամ, Լիբանանի եւ
Խորհրդային Հայաստանի մէջ, մու-
սալեռցիներու արիւն-քրտինքով
կառուցուած աւաններէն սկսան
լսուիլ խինդ ու ծիծաղի աւետաբեր
ձայներ: Մոլալեռցիներ շարու-
նակեցին ապրիլ եւ վերապրիլ իրենց
տոհմիկ աւանդութիւններով, իւ-
րօրինակ բարբառով, կենցաղային
ինքնատիպ կենսակերպով: Մոլա-
լեռցիներ շարունակեցին ձեռք-ձեռ-
քի տուած պարել, երգել, նուագել
ու գրել: Սերունդներ իրարու օղակ-
ուած մնացին իրենց իւրայատուկ
վարքագիծով, ի հարկէ միշտ ոգե-
կոչելով 1915-ի նահատակներն ու
հերոսները: Երեւան իր պապուկին
ընդմէջէն տեսաւ անցեալը, իր
չքեղ եւ հպարտառիթ ժառանգու-
թիւնը: Մոլա Լեւան հողին ու

Շար.ը էջ 18

CELEBRATE WITH

AGBU

OCTOBER 12, 2024
NEW YORK CITY

Join us for our General Assembly meeting and welcome
to incoming AGBU President Sam Simonian

11:00am – 3:00pm | Mandarin Hotel

Gala Evening Honoring
Berge and Vera Setrakian

Featuring entertainment by Samvel Yervanian

Gotham Hall
7:00pm – 12:00am

agbu.org/general-assembly-reserve

Լորտ Պայրըն Եւ Հայերը

ԱՐՄԵՆԱԿ ԵՂՈՒՅԵԱՆ

«Ես հայերու լեզուն սորվեցայ՝ հասկնալու համար, թէ ինչպէ՛ս եւ ո՛ր լեզուով Աստուածները խօսած են, վասնզի հայոց լեզուն Աստուածներու լեզուն է, եւ Հայաստան Աստուածներու հայրենիքն է, եւ Աստուածները կը սերին Արարատեան հովիտէն: Աշխարհի վրայ չկայ ուրիշ ոչ մէկ երկիր, որ այնքան լեցուն ըլլայ հրաշալիքներով, որքան Հայոց հողը» (Լորտ Պայրըն):

Լորտ պայրըն, 1816-ին՝ 28 տարեկան հասակին, սիրային ու սեռային անհամար գայթակղութիւններ իր ետին ձգած եւ ամբողջ Անգլիոյ չարախօսութեան ու բամբասանքին առարկայ դարձած, կը յայտարարէր. «Եթէ այս բոլորը իրականութիւն են, ապա ես Անգլիոյ արժանի չեմ, իսկ եթէ սուտ են, ապա Անգլիան ինծի արժանի չէ», - եւ ընդմիշտ կը հեռանար իր ծննդավայրէն:

Այնուհետեւ անոր առաջին հանգրուանը կ'ըլլար Վենետիկը:

Անոր՝ միշտ նորը փնտռող եւ անծանօթին ձգտող քայլերը օր մըն ալ պատահամբ գինք կը տանէին Միխիթարեաններու կղզին՝ Սուրբ Ղազար, ուր ոտք կը դնէ 2 դեկտեմբեր 1816-ին. այստեղ ալ կ'որոշէ հայերէն սորվիլ:

Սուրբ Ղազար կղզիի մենաստանի միաբաններու օգնութեամբ բանաստեղծը աշխուժօրէն կը ծանօթանայ հայ-կական ձեռագրերուն եւ այնուհետեւ մեծ հիացումով կը խօսէր հայ մշակոյթի մասին: Այնտեղ հայր Յարութիւն Աւգերեան իրեն հայերէն կը սորվեցնէ՝ գրաբար եւ աշխարհաբար, եւ անոնք միասնաբար կը շարադրեն «Հայերէն ու անգլերէն լեզուներու միացեալ քերականութիւն»-ը:

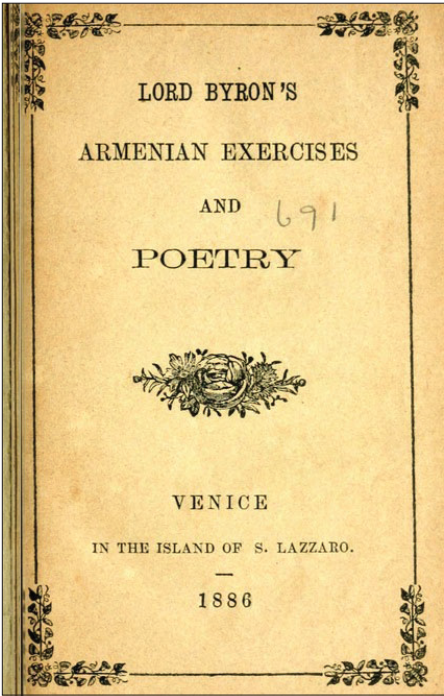
Աւելի ուշ Պայրըն իր լեզուական պարապմունքներն ու գրութիւնները մէկտեղեց «Լորտ Պայրընի հայերէն հրահանգներն ու ոտա-

նաւորները» անուն հատորին մէջ:

Ահա թէ ի՞նչ կը գրէր բանաստեղծը հայերու եւ Հայաստանի մասին.

«1816-ին հասնելով Վենետիկ,

ես,- ինչպէս որեւէ այլ այցելու,- խորապէս ազդուած էի Սուրբ Ղազարի հայ միաբանութենէն, որ կը թուի համատեղել վանական հաստատութեան մը բոլոր առաւելու-

թիւնները՝ առանց կրելու անոր օրհներէն ոչ մէկը. ասպնջականութիւն, խոնարհութիւն, մաքրութիւն, անկեղծ ջերմեռանդութիւն: Ուխտի միաբաններու տաղանդն ու առաքինութիւնը կարող են համոզելու աշխարհիկ այցելուն, թէ գոյութիւն ունի ուրիշ՝ աւելի գեղեցիկ աշխարհ մը նոյնիսկ երկրային կեանքին մէջ»:

«Այս մարդիկ հոգեւոր գաւազներն են ստրկացած, սակայն ազնուական ազգի մը, որ դատապարտուած է հալածանքի ու գաղթի, ինչպէս հրեաներն ու յոյները՝ առանց կրելու այս երկուքէն առաջինին դառնութիւնն ու երկրորդին ստրկամտութիւնը: Այս ազգը տիրացած է հարստութեան առանց վաշխառութեան եւ այն բոլոր պատիւներուն, որոնք կրնան շնորհուիլ անոր, որ գերութեան մէջ է, սակայն չի դաւադրեր»:

«Դժուար պիտի ըլլար, թերեւ, գտնել պատմութիւնը այնպիսի ժողովուրդներու, որոնք նուազ արատաւոր ըլլային իրենց ոճիրներով, որքան պատմութիւնը հայ ազգին, որ առաքինի էր խաղաղութեան մէջ, եւ որուն յանցանքները հետեւանք էին հալածանքի: Ինչ ալ եղած ըլլայ հայոց ճակատագիրը,-որ տիուր է,-ինչ ալ տնօրինէ ապագան իրենց համար, անոնց երկիրը պիտի մնայ աշխարհի ամենահետաքրքրական-

ներէն մէկը»:

«Եթէ ճիշդ մեկնաբանենք Աստուածաշունչը, ապա դրախտը տեղադրուած էր Հայաստանի մէջ, որուն համար ան այնքան սուղ վճարեց, որքան վճարեցին Ադամի սերունդները ընդհանրապէս, երբ

անոնք գրկուեցան այդ դրախտէն, որու փոշիներէն ծնունդ առաւ իրենց նախահայրը:

«Հայաստանի մէջ էր որ ջուրը սկսաւ նուազիլ ջրհեղեղէն ետք եւ անկէ է որ խաղաղութեան աղաւնին բաց թողնուեցաւ Նոյեան տապանէն»:

«Բայց դրախտի կորուստին հետեւեցաւ անոր դժբախտութիւնը, որովհետեւ, թէկուզ երկար ժամանակ հզօր թագաւորութիւն մը ըլլար, այսուհանդերձ հազուադէպ անկախացաւ ան. պարսիկ կառավարիչները եւ թուրք փաշաները հաւասարապէս օժանդակեցին կորուստին այն վայրին, ուր Աստուած ստեղծեց մարդը «ի պատկերի եւ ի նմանութեան իւրում»»:

Ներկայէն Բացակայ Զեմ

ԳԵՈՐԳ ՊԵՏԻԿԵԱՆ

Օրերէ ի վեր դարձեալ անտրամադիր, քիչ մը յոգնածութիւն, քիչ մըն ալ ծուլութիւն, գիս նեւտած էին տանս մէկ անկիւնը, առանձնացած՝ սենեակէս ներս: Այս, ա՛յն սենեակն է, որ Ամերիկան եւ ուրիշ շատ բաներ օրին արդէն դուրս ձգած էի: Սենեակս՝ այդ չորս պատերով, երկու պատուհաններով եւ երկար-նիհար գրադարանով զարդարուած, նոյնիսկ դրացի իսկ չունի: Շատ կը սիրեմ հոն առնձնանալ: Հաստատապէս կը սիրեմ առանձնութիւնս, որովհետեւ ինքն է, որ կ'առաջնորդէ մտածումներս, որոնք միակ մտերիմներս են: Անոնցմով է, որ կ'ապրին յուշերս, որոնք ինծի համար տակաւին պահած են իրենց գեղեցկութիւնն ու հրապոյրը:

Զեմ փորձեր այս տողերովս աշխարհը համոզել: Պարզապէս կ'ուզեմ յայտնել, թէ կարճ եւ երկար օրերու շարանով, փոքրիկ յաճախ ալ՝ ես ինձմէ: Անծրագիր ժամերու շարան մը, առաւել անկանոն մտքերու հոսքով գիս, իր ուղին կորսնց-

ուած ճամբորդի մը վերածած էր: Ապրումիս ջերմութիւնն իսկ կորսնցուցած էի: Որովհետեւ ես ինծի հետ հաշտ չէի: Աչքերուս մէջ կարելի էր կարդալ անմիջական գունաւոր եւ անգոյն մտահոգութիւններ, որոնք տակաւին մտքիս պատերուն վրայ կառչած մնացած էին:

Ու չեմ գիտեր ինչպէ՞ս, յանկարծ առաւօտ մը, ես ինծի անդրադարձայ, որ լուռ եմ: Անխօս եւ աշխարհէն կարծես կտրուած ու քաշուած կեանք մըն է որ կ'ապրէի: Անադմուկ եւ անտարբեր: Ա՛ռ քեզի նորութիւն:

Բոլորը տեղեակ էին, թէ ատենէ մը ի վեր, ոչ մէկ ձայն-ձիւն կը լսուէր ինձմէ: Բայց, ոչ ոք կը հետաքրքրէր: Որո՞ւ հոգը: Ամէն մարդ իր մտահոգութիւնն ու զբաղումը ունէր...: Ուրեմն, սխալ բան մը ըլլալու էր, կ'ըսէի մտովի: Ինծի այսչափ լուութիւն չէր վայելեր: Ամէն օր եւ ամէն վայրկեան այս աշխարհի վրայ, տեսակաւոր լուրեր մարդոց ականջները կը լեցնէին. իսկ ինձմէ՝ ոչ մէկ բառ եւ կամ բախտաւոր պարագային՝ ոչ մէկ կարծիք: Հիմա ալ, մեղքի մը

զգացումը զգալով, ինքզինքս յանցաւոր կը գտնէի:

Երբեմն կը պատահի որ հսկայ գործարանի մը աղմկոտ մեքենաները յանկարծ կանգ առնեն, եւ այս ձեւով զայն լուութեան դատապարտելով, կը ծածկեն իրենց իսկ ստեղծած ժխորը: Անկեղծօրէն ճիշդ այդ օրերուն, բոլոր մտածումներս կարծես խօսքերին մէկ ըրած, կանգ առած էին: Ուղղակի սառած: Կատարեալ լուութիւն:

Ուստի, նախ փորձեցի ձեւով մը այս անկանոն իրավիճակէս դուրս գալ: Ամփոփուիլ: Լրջանալ եւ կեդրոնանալ... հանդարտ անկեղծութեամբ: Նաեւ արագօրէն փորձեցի եզրակացութեան մը յանգիլ, ինքզինքիս հետ հարցազրոյց մը ընելով, մտքիս մէջ նոր բոյն դրած բոլոր «ինչո՞ւ» ներուս պատասխան մը գտնելու համար:

Ու սկսայ ես ինծի հարց տալ: Անձիս հետ խօսած պահուս, գիտեսնողները պիտի կարծէին, որ խելքս «թուցուցած էի»:

Մէկ խօսքով՝ խենթացած: Պարզ խենթ մը՝ եթէ կ'ուզէ՛ք: Պարզ, եւ նոյնքան՝ անվնաս, որուն նոյնիսկ ձայնը դուրս չէր գար: Իբրեւ հակադարձութիւն՝ կ'արդարանայի, թէ ինծի նման հաւանաբար կային հազարաւոր մարդիկ, որոնք ճամբան քա-

լած պահուն, կամ ինքնաշարժ վարելու ժամանակ, միտակնին կը խօսէին: Նոյնիսկ շատերու ծանօթ էի, որոնք իրենց առանձնութեան մէջ, անձայն, ձեռքով ու ոտքով, իրենք իրենց կը խօսէին: Է՛հ, ասոնք բոլորն ալ խե՛նթ պէտք էր հաշուել: Մեղա՛յ: Զեմ կարծեր:

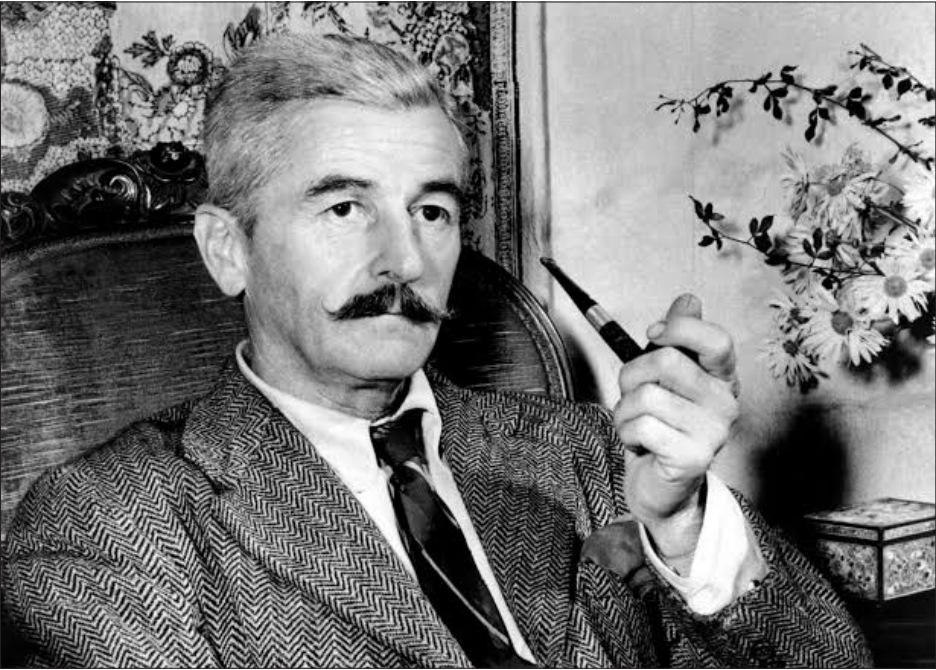
Մարդիկ, մտահոգ մարդիկ, ընդհանրապէս իրենց առանձին գտնուած պահուն, այդ միտակութիւն ըստած «երանելի» պահուն մէջ, վարժութիւն ըրած էին խօսելու, բայց... խենթեր չէին՝ այլ պարզ սովորութիւն... վերջապէս, կը համոզէի ես գիս,

Գիտեմ որ ամերիկեան հեւքին մէջ շատ ծանր կը պաշարինք բան մը պահելու համար: Ուստի փորձեցի միտքերս յիշողութեանս գետին վրայ նաւարկել: Զէի ուզեր զո՛հ մը դառնալ մտայնութեան եւ անողոք իրականութեան: Կամաւոր մեկուսացումն մըն էր որ կ'ապրէի եւ ապրեցայ: Բայց որո՞ւ հոգը:

Ապա, ամէկոտ նայուածքով ես գիս դետեցի հայելին մէջ: Իրապէս, կը փնտռէի վերադարձի բերող յուշ մը: Անոր համար փորձեցի, չափել մտահոգութիւններու անգոյն եւ գունաւոր հետեւանք-

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ուիլիամ Ֆոլքնըր՝ Խտրականութիւնն Ու Անարդարութիւնները Խարազանող Զիւմանիսթ Գրողը

ՅԱԿՈՐ ՏԻՒՆԵԱՅԵԱՆ

25 Սեպտեմբերին կը նշուի ծննդեան 127-ամեակը ամերիկացի մեծանուն վիպագիր, պատմ-
ուածագիր Ուիլիամ Ֆոլքնըրի (Նիւ Ալպանի, Միսիսիպի, 25 Սեպտեմբեր 1897 - Պալմօն, Միսիսիպի, 6 Յուլիս 1962):

Մերնդակիցն ու համերկրացին վիպագիր Էռնեսթ Հեմինկուէյի եւ բանաստեղծ Թոմաս Էլիոթի նման տիտաններու, Ուիլիամ Ֆոլքնըրի վէպերն ու պատմուածքները խորապէս ձանչցան խոնարհ եւ ռամիկ դասակարգի մարդոց զգացումներն ու մտածումները՝ զինք ի վերջոյ առաջնորդելով գրական-նութեան մէջ Նոպէլեան մրցանակի, 1949-ին, Հեմինկուէյի պարգեւատրումէն հինգ տարի առաջ: Յաջորդ տարի, 10 Դեկտեմբեր 1950-ին, Ֆոլքնըր գնաց Սթուրջոնի պաշտօնապէս ստանալու իրեն վերապահուած մրցանակը:

Մինչեւ Բ. Աշխարհամարտ, Ֆոլքնըրի գրականութիւնը չէր գտած միջազգային ընդունելութիւն: Պատերազմի վախճանին, Գրականութեան մէջ Նոպէլեան մրցանակակիր ամերիկացի այն գրողն եղաւ ան, որ իր կեանքի ամբողջ ընթացքին խուսափեցաւ հանրութեան առջեւ աժան ելոյթներ ունենալէ, անհրապոյր բանախօսութիւններով հանդէս գալէ, ցուցամոլական ճառախօսութիւններէ:

Ինչպէս երկերը բանաստեղծ Էլիոթի՝ Ֆոլքնըրի գործերն ալ սկզբնական տարիներուն ընթերցողներու մեծ տոկոսը կը կազմէր արեւմտեան Եւրոպայի ժողովուրդը, մինչ սահմանափակ թիւ մը միայն կը կարդար Միացեալ Նահանգներու մէջ: Պատճառը՝ ամերիկեան տիրող ցածորակ ու աժան քննադատութիւններն էին, որոնք իրենց կարկինաչափը բանալով միշտ կը ձաղկէին տաղանդաւոր գրողը, թէ՛ Ֆոլքնըրի լեզուն դիւրամատչելի չէ ամերիկացի ռամիկ ժողովուրդին համար, եւայլն...: Իրականութեան մէջ այլաբանութիւններով ներկայացուող Ֆոլքնըրի պատմները, յաճախ անհարթութիւններու վրայ ընթացող իր պատմուածքներուն, վէպերուն դրոշմաւորումը, մասնաւորապէս նիւթին տիպարները դիտելու իր կերպն ու ծայրայեղ բծախնդրութեամբ արտայայտելու իր նկարագիրը՝ ժողովուրդը զանոնք ըմբռ-

նած է որպէս հակապատկերը Էռնեսթ Հեմինկուէյի:

Մարք Թուէյնի առնթեր, առանց մտահան ընելու մեծանուն թատերագիր Թեննիսի Ուիլիամզը, Ուիլիամ Ֆոլքնըր հանդիսացաւ ամէնէն յառաջապահ դէմքերէն մին՝ այսպէս կոչուող «Հարաւի գրողներ»ու մէջ:

Ծնած ըլլալով Միացեալ Նահանգներու հարաւը գտնուող Միսիսիպիի նահանգի Նիւ Ալպանի քաղաքը, Ֆոլքնըր կրեց խոր ազդեցութիւնը իր ծննդավայրի կենցաղին, բարքերուն ու նիստուկացին, ինչպէս նաեւ Հարաւի պատմութեան ու մշակոյթին: Երեք տարեկանին, ընտանիքին հետ ան կը փոխադրուի մօտակայ Օքսֆորտ քաղաքը, ուր կ'անցնէ իր կեանքը մինչեւ մահը: Քաղաքը յետագային պիտի ըլլար նախատիպը (մոտէլը) գրողին վիպական՝ «Եոթնափաթոֆա Քաղաք» անունով գործին:

Ֆոլքնըր հիւսիսային Միսիսիպիի մէջ ալ տակաւ առ տակաւ հետքեր թողուց ու արմատներ նետեց: Այդ միջավայրին մէջ աչքառու դէմք մըն էր իր մեծ հայրը՝ Ուիլիամ Քլարք Ֆոլքնըրը, որ իբրեւ գնդապետ ծառայելով բանակին մէջ, հիմը դրած էր երկաթուղիի մը եւ իր անունը տուած քաղաքին մօտիկ գտնուող Թիփփահա քաղաքին: Հետեւաբար, պատահական չէր որ յետագային Ֆոլքնըրի երկերուն շարքին հանդիպէինք իր «Միսիսիպիին Ջօնուած Բանաստեղծութիւններ» (քերթուածներ, լոյս տեսած իր մահէն ետք, 1979-ին), «Միսիսիպի» (պատմուածք, 1954), «Քաղաքը» (վիպակ, 1957) հատորներուն:

Յստակ է, որ Ֆոլքնըր ազդուած է պատմութիւններէն իր ընտանիքին ու շրջապատին՝ ուր անոնք ապրած են: Միսիսիպիին նշանառութեան տակն էր իր երգիծական զգացողութեան, կիզակէտն էր իր զգայնութեանց՝ սեւամորթներու եւ սպիտակամորթներու միջեւ ողբերգական բախումներով լի, որով այստեղ ի յայտ կու գան գրողին խորաթափանց, սրատես կարողականութիւնը Հարաւի մարդոց նկարագիրը վեր առնելու առումով: Այս մթնոլորտին ծնունդն է, օրինակի համար, «Կարմիր Տերեւներ» (1930) վիպակը:

Առաջին երկը զոր ան հրատարակութեան յանձնեց 1925-ին Նիւ Օրլէանցի մէջ՝ «Ջինուորնե-

րուն Հատուցումը» խորագրեալ վիպակն է, որ կը կրէ ազդեցութիւնը ամերիկացի գրող Շերվուտ Անտրըսընի (1876-1941) «Ուայնգպուրկ, Օհայօ» եւ «Ջիեր Եւ Մարդիկ» պատմուածքներուն: Մինչեւ իր ամուսնութիւնը Էսթէլ Օլտհամի հետ՝ 1929 թուական, իրմէ արդէն լոյս տեսած էին՝ «Ջինուորներուն Հատուցումը»էն բացի՝ «Մժեղներ» (1927), «Դրօշակներ Փոշիներու Մէջ» (1929), «Աղմուկը Եւ Կատաղանքը» վէպերը, որոնցմէ բացի՝ «Յաջողութեամբ Ցամաքահանում» (1919), «Բլուրը» (1922), «Նիւ Օրլէանց» (1923), ինչպէս նաեւ «Նազարէթէն Դուրս», «Աստուծոյ Թագաւորութիւնը», «Հնակարկատը», «Բախտ», «Արեւամար», «Յարադէպը», «Մանուկը Կը Սորվի», «Ստախօսը» եւ «Քաղաքի Մուկեր»ը պատմուածքները՝ 1925-ին:

«««
Շատ է գրուած, թէ Ուիլիամ Ֆոլքնըր առողջական լուրջ խնդիրներ դիմագրաւած է զինեմոլութեան պատճառաւ: Այս մասին ինչ որ արտայայտուած ու խոստովանած է ան իր ընտանիքի անդամներուն, ժամանակի մամուլին ու բարեկամներուն, իրականութիւնն այն է, որ ան չէր գրեր խման վիճակի մէջ, ոչ ալ կը հաւատար որ ալքոհոլը կ'օգնէ բռնկեցնելու իր ստեղծագործական հրաշքը, մուսաները: Իր մահէն ետք եւ մինչեւ այսօր երբ կը գրուի այս մասին, կ'ընդգծուի այն վարկածը, թէ Ֆոլքնըր կը խմէր՝ փախուստ տալու համար իր աւօրեայ կեանքին վրայ ճնշող նիւթական անձկութիւններէն:

1949-1953 տարիներուն ան առաջնորդող աշխատութիւն մը իրագործեց Ուիլիամս անունով գրողի մը հետ, որ Ֆոլքնըրը համարեց իր գրականութեան ռահվիրայ ուսուցիչը: Յետագային նոյն Ուիլիամսը հանդիսացաւ Ֆոլքնըրի վէպերէն մէկուն՝ «Անձրեւումը»ի նիւթին հոլթիւնը, որ լոյս տեսաւ մեծ գրողին մահէն ինն տարի ետք, 1971-ին:

1921-ի աշնան, 24-ամեայ Ուիլիամ Ֆոլքնըրի ուսանողական կեանքը կանգ կ'առնէ՝ իրեն թողլով երկրորդական կրթութիւն մը եւ համալսարանական կարճատեւ ուսման իրջան մը:

Իր կեանքի Բ. հանգրուանին՝ 1930-ական թուականներուն, իր գրական գործունէութիւնը կ'ուղղուի դէպի Հոլիվուտ՝ իբրեւ ժապատկերի գրող, որ ձեռագիրով կը պատրաստէ Ռէյմոնտ Չէնտլըրի «Մեծ Նինջը» եւ Էռնեսթ Հեմինկուէյի «Ունենալու Եւ Չունենալու Համար» գործերը, որոնք կը բեմադրուին Հոուլըրտ Հօքսի աշխատանքով:

Այնուհետեւ 1930-1940 տարիները ուշագրաւօրէն արգասաբեր կ'ըլլան Ֆոլքնըրի գրական կեանքին մէջ: Վէպերու յորդութիւն մը կու գայ լոյսի բարիքին, ինչպէս՝ «Մահուան Մահիճին Մէջ» (1930), «Սրբավայր» (1931), «Լոյս Օգոստոսին» (1932), «Օդանաւակայան» (1935), «Աբիսողոմ, Աբիսողոմ» (1936), «Անյաղթաւ Կարկին» (1938), «Եթէ Մոռնամ Քու Երուսաղէմը» («Վայրի Արմաւները - Ծեր Մարդը», 1939), «Գիւղակը» (1940): Իսկ վիպակներուն եւ պատմ-

ուածքներուն շարքին են՝ «Պատիւ» (1930), «Խնայողութիւն» (1930), «Բծաւոր Ջիեր» (1931), «Խստաշունչ Սեպտեմբեր» (1931), «Այդ Տասներեքը» (1931), «Որսի Շուն» (1931), «Բոլոր Մեռելները՝ Օդաչու» (1931), «Արդարութիւն» (1931), «Տոքթ. Մարթին» (1931), «Օրդ. Ջիլֆրային Շնորհ» (1932), «Լեւան Յաղթանակ» (1932), «Թագուհի Մը Կար» (1933), «Արուեստագետը Տան Մէջ» (1933), «Արջի Որսորդութիւն Մը» (1934), «Ջորին՝ Բակին Մէջ» (1934), «Դարանալը» (1934), «Ոսկեայ Հողը» (1935), «Այդ Լաւ Պիտի Ըլլայ» (1935), «Երկու Տոլարնոց Կինը» (1936), «Խենթ Ջիւղ Մը Մասին» (1936), «Վարդապետ» (1937), «Շտեմարանի Հրկիզումը» (1939), «Օրէնքի Կէտ Մը» (1940), «Ծեր Մարդիկը» (1940), «Ոսկին Միշտ Ձէ» (1940), «Տաքատը Սեւի Մէջ» (1940) եւ ուրիշներ:

Վերոյիշեալ վէպերէն կարելի չէ գանց ընել «Իջի'ր, Մովսէս»ը (1942), «Ռեքվիեմ Մայրապետի Մը Համար»ը (1951), «Առակ Մը»ն (1954), «Քաղաքը» (1957), «Դղեակը» (1959): Իր մահէն առաջ իբրեւ Լաւագոյն Արձակագիր՝ Ֆոլքնըր արժանացաւ Ոսկէ մետալի:

Վերջապէս վիպակներէն չի շարժան են՝ ինչպէս նշուեցաւ վերեւ՝ «Կարմիր Տերեւներ»ը (1930), «Ասպետին Յարձակողականը» (1949), «Նոպէլեան Մրցանակի Առիթով Ճառ»ը (1949), «Անուն Մը Քաղաքին Համար»ը (1950), «Ժողովուրդին Կողմէ»ն (1955): Մահէն ետք լոյս տեսան աւելի քան երկասնեակ մը իր վիպակները, որոնց շարքին՝ «Վտանգաւոր Մարդ Մը» (1979), «Պատանեկութիւն» (1979), ուշագրաւօրէն Լիբանանի համար՝ «Լիբանանի Վարդը» (1995), «Ծննդեան Ծառը» (1995), «Լուքսա Պօշամ» (1999) եւ ուրիշներ:

Ի դէպ ան լոյս ընծայած է քերթուածներու չորս հատոր.- «Տեսիլք Գարնան» (1921), «Մարմարէ Այծեմարդը» (1924), «Այս Աշխարհը» (1932), «Կանաչ Ոստ Մը» (1933), որով կը հիմնաւորուէր Ֆրանսական խորհրդապաշտներուն ազդեցութեամբ գրական ասպարէզ Ֆոլքնըրի մուտքը: Մահէն ետք հրատարակութեան յանձնուեցան «Միսիսիպիին Ջօնուած Քերթուածներ»ը (1979) եւ «Հէլէն - Սիրաբանութիւն եւ Միսիսիպիին Ջօնուած Քերթուածներ»ը (1981):

Ամերիկեան եւ ընդհանրապէս արեւմտեան աշխարհի արտասովոր բարքերը, ամերիկեան ապաբարոյ կեանքը ձաղկող, էթնիք ցեղերու միջեւ խտրականութիւնը խարազանող իր հատու գրիչով միշտ արդարութիւն պահանջող հիւմանիսթ մարտիկն ու գրողը եղաւ Ուիլիամ Ֆոլքնըր, որ կը կը դասուի շարքին 20-դարու միջազգային գրական տիտաններու:

25 Սեպտեմբեր 1997-ին, ծննդեան 100-ամեակին, գրողին պրոնգէ արձանը կառուցուեցաւ Օքսֆորտ Միթի Հոլի դիմաց: Արձանը՝ որ ձեռակերպ գործն է քանդակագործ Ուիլիամ Պեքուէթի, այցելուներու առջեւ բաց է հանրային պարտէզի մը մէջ, ուր փայտեայ նստարանի մը վրայ նստած է

Յուշերու Շարքէն - Պրն. Պետեանը

ՎԱՐԴԱՆ ԹԱՇՃԵԱՆ

Պէջրութի հարաւ-արեւելքը, 45 քմ հեռաւորութեան վրայ, լեռնային գիւղ մըն է Պաաքլինը, Շուֆի շրջանին մէջ, մեծամասնութեամբ տիւրքի բնակիչներով: Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանը աւարտելէս ետք, պաշտօն ստանձնեցի գիւղի Shouf National College-ին մէջ, իբրեւ ուսողութեան ուսուցիչ: Շատ չանցած ինծի միացաւ նաեւ մելգոնեանցի մտերիմ բարեկամս՝ Գէորգ Յակոբեանը: Հոյակապ էր միջավայրը, խիստ յարգալիւր շրջապատը, հաճելի՝ մթնոլորտը: Գոհ էի կեանքէն, աշխատանքէն, տնօրէնութիւնէն, ուսուցիչներէն, աշակերտներէն, գիւղի բնակիչներէն, բայց մանաւանդ Գոլէճի հիմնադիր-բարերար Շէյխ Սալիտ Համատէէն:

Երկրորդ տարեշրջանը աւարտելու մօտ էր, երբ անակնկալօրէն խնդրարկու նամակ մը ստացայ Մելգոնեան կրթական Հաստատութեան տնօրէնութենէն պաշտօնավարելու հոն՝ նիւթական համեմատաբար աւելի յարմար պայմաններով եւ տակաւին՝ զգացական սրտբաց տողերու շարահիւսութեամբ:

«...ինչո՞ւ համար չծառայէք այն հաստատութեան, որուն բարիքները շնորհուեցան Ձեզի, Ձեր ուսանողական տարիներուն եւ որ այնքան կարիք ունի Ձեզի պէս երիտասարդ, կարող ուժերու, մեծ բարերարներու կտակը իրականացնելու ճամբուն վրայ...»

Նամակին ստորագրութիւնը՝ Ասատուր Պետեան:

Կրնայ ըլլալ որ թեթեւ երկմտանքով մը ընդունած եղայ այս աւելբը, երբ ձեռով մը ա'լ աղիւսուած էի Պաաքլինին, սակայն կը խոստովանիմ որ անտւարանալիօրէն ճակատագրական հսկայ դեր խաղաց ատիկա կեանքիս ընթացքը անստոյգ հորիզոնէն առաջնորդելու դէպի երջանկաբեր ափեր, ճշգրիտ եւ գուցէ արդար եզրայանգում մը տալով առած որոշումիս: Նամակ մը միայն գուցէ պարզ, սովորական, բայց նետը թիրախին ուղղուող քաղաքավար այլեւ ռազմավարական միջոցառումը յաւէտ երախտապարտութեամբ կ'ողողէ գիս մինչեւ այսօր, գրեթէ վաթսուոն տարիներ ետք, երբ կեանքս անքակտելիօրէն կապուած եղաւ թէ՛ Կիպրոսի հետ, թէ՛ կիպրացիի հետ եւ հարստացաւ երջանկութեան եւ յաջողութեան անսպառ գանձերով:

1966-ի ամրան վերջաւորութեան Կիպրոս ժամանելէս քանի մը ժամ ետք, անսպասելիօրէն բարի գալուստի համար ուսուցիչներու շէնքի սենեակս եկան Ասատուր Պետեանը եւ իր շնորհալի տիկինը՝ Ենովան, որ նոյնպէս պաշտօն կը վարէր Մելգոնեանի մէջ իբրեւ հայերէն լեզուի եւ գրականութեան ուսուցիչ խոնարհագոյն դասարաններուն, մինչ վերի կարգերուն դասատուն էր Պրն. Ներսէս Թամամեանը (Ն. Կատար):

Հոգատարական խորհուն արարք մը կը բուրբէր այս այցը, կեցութեանս եւ ուսուցչութեանս տալու հաճելի եւ գոտեպնդիչ նախերգանք մը, հաւանական անհրաժեշտ կարիքի մը գոհացման պատրաստակամութեամբ, այն երկիրքին ու երդիկին տակ, ուր պատանութենէն թեւակոխեցինք երիտասարդութիւն, երփներանգ յուշերու անվերջանալի շարանով, 1953-59 երկարող տարիներուն:

Ենովան վառվռուն, խանդա-

վառ, համակրելի՝ ձեռքի պարային շարժումներով, մթնոլորտը քաղցրացուց շուտով, թէյին մէջ դրուած շաքարին նման...

- Պրն. Թաշճեան, ե՞րբ եկաք, ե՞րբ տեղաւորուեցաք, այսքան արագ եւ կանոնաւոր...

Աչքէն չէր վրիպած որ եկած-չեկած, ճամպրուկս պարպած եւ ամէն ինչ բծախնդրօրէն տեղաւորած էի պահարանիս մէջ եւ գրասենդանիս վրայ:

Ասատուրը՝ գտայ հակապատկերը Ենովային, լուրջ, կշռութաւոր, ծանրախոհ, հանդարտաբարոյ: Բարձրահասակ էր, քալուածքը՝ երկար, դանդաղ քայլերով, ձիգ, հեղինակաւոր եւ գլուխն ալ թեթեւ մը հակ՝ դէպի ձախ: Մեր խօսակցութենէն դժուար չեղաւ քաղել տպաւորութիւններուս առաջին փունջը: Ուշիմ, իմաստուն, թափանցող, զուսպ, դիւանագիտական, ստոյլիկեան... Պատասխանները կու տար կամ հարցերը կը ծեծէր ցած ձայնով, լակոնական ոճով, բայց՝ տեղին, տրամաբանական, համոզիչ, մանաւանդ երբ գլանիկին ծուխը կ'արտաշնչէր դէպի վեր, արտայայտուող գաղափարներուն հետ:

Ըսուած է թէ անձի մը նկարագիրը ճանչնալու համար կամ հետը ճամբորդելու եւ կամ ալ՝ աշխատելու է: Եւ ուրեմն շատ ժամանակի պէտք չեղաւ թափանցելու իր բնաւորութեան միւս յատկանիշներուն մէջ եւս: Ուսուցչական ժողովներուն, օրինակ, աւելի լսող էր, քան թէ խօսող: Իբրեւ տնօրէն առաջին վայրկեանէն ինքզինք պարտադրող եւ ժողովականները պատանդ բռնող մենատէրը չէր: Օրակարգի նիւթ մը գլորելէն ետք, թոյլ կու տար կարծիքներու եւ տեսակէտներու տարափոխ, գլուխը թեթեւ մը բարձր, տեղ-տեղ, վեր-վար հաստատական եւ հասկացողական շարժումով, նօթեր առնելով, յարգելով եւ կարեւորելով եղած առաջարկները: Վերջին խօսքը սակայն կը պատկանէր իրեն, գտած ըլլալով հարցի լուծման միջին ճամբան: Տրամաբանական եւ դատողական՝ կարծիքները ամփոփող, խոսքնող, հաւասարակշռուած եզրափակիչ պատասխանը կը քշէր առաջ, առանց արժանապատուութիւն վիրաւորելու եւ առանց քաղելու առարկիչ ընդդիմախօսութիւն մը: Արդի՞ւնք: Որոշումը կ'առնուէր միաձայնութեամբ, գոհունակութեամբ:

Պետեանը գուցէ գիրքերու հեղինակ տնօրէն մը չէր, Բիւզանդ եղիայեանին նման, բայց ետ չէր մնար մտաւորական դասակարգէ, երբ պաշտօնին առնթեր կը դասաւանդէր նաեւ մանկավարժութիւն, իմաստասիրութիւն, մեթոտաբանութիւն, հոգեբանութիւն եւ ընդհանուր պատմութիւն, նիւթեր, որոնք կը ցոլացնէին հմտութեան եւ մտածողութեան իր արտակարգ կարողութիւնը, իբրեւ սնունդ եւ դեկ՝ վարչական իր գործընթացին: Վարպետ որմնադիրի հմտութեամբ, ճարտարութեամբ այլ մանաւանդ՝ առարկայական մօտեցումով կը կառուցանէր ու կը կառավարէր Մելգոնեանը: Յանդուգն էր, նախաձեռնող եւ գործին հանդէպ կը տածէր խոր հաւատք, անշեղօրէն հետեւելով չափաւոր խստութեան եւ կարգապահութեան: Գնահատականները անսակարկ կամ չուայլ կրնային չըլլալ այնքան որքան որ աչք ալ չէր փակեր վարքի-բարքի խախտումին, սնամէջին կամ սխալականին: Բայց վրիպանքները մտրակի հարուածէն

Վարդան Թաշճեան եւ Ասատուր Պետեան ցարտ կը խաղան դպրոցական պտոյտի ատեն (1970)

եւ ձաղկելէն աւելի՝ ազդու եւ արդիւնաւէտ կը գտնէր սանձը քաշելու միտող զգաստութեան կամ սրբագրութեան միջոցառումները: Այսուհանդերձ, որքան ալ որ կարծր թուող կուրծքին տակ փխրուն սիրտ մը ունէր, կարելի չէ որ ցաւցուցած չըլլար աշակերտ, ուսուցիչ, պաշտօնեայ կամ ծնողք, կանոնապահութեան իր հաւատամքի ճամբուն վրայ, ակամայ սխալի մը պատճառաւ:

Միայնիւր մարդկային է, ամէնուրեք, դպրոցի մէջ, ընկերութեան մէջ, կառավարութեան մէջ, անձնական կամ հանրային կեանքի մէջ: Միայն մեռելներն են որ չեն սխալիր: Երբ տնօրէն ես, գործատէր ես, ատենապետ ես եւ կարեւոր որոշումներուն բանալին կը կրես, զանգատ, դժգոհանք, քննադատութիւն անպայման կը լսես, որքան որ ալ փորձես գոհացում տալ բոլորին:

Գանգատ մըն ալ ես ուղղեցի իրեն օր մը, երբ զգացի որ պարտականութիւն մը հագիւ աւարտած՝ ուրիշ մը կը փորձէր բարդել ուսերուն:

- Բայց Պրն. Պետեան, ինչո՞ւ միայն ինծի կը վստահիք այս գործերը: Ուրիշներ ալ կան: Մէկ մասն ալ անոնց տուէք:

Հանդարտ, պաղարիւն եւ զգացական լարերու դպչող փորձով՝

- Գործը՝ գործ ընողին կու տան, Վարդան,- եղաւ իր կարճ, կտրուկ, խուսափողական եւ հարկաւ անգիշող պատասխանը, թեթեւ ժպիտով եւ մէկ աչքն ալ խփելով...

Հակառակ իր ունեցած հանգամանքէն բխող անհատականութեան, ծանրութեան, լրջութեան, աշխատանքի ժամերէն դուրս շատ ընկերային մարդ էր Պետեանը, իր երթը միախառնելով՝ իրեն աջ բազուկ, խորհրդատու, յաւէտ կենսունակ ու ժպտումներս Ենովային: Երջանիկ զոյգ էին, Մելգոնեանէն դասընկեր եւ միասին շրջանաւարտ՝ 1937-ին: Այդ ուրախութիւնը կը սրսկէին նաեւ Մելգոնեանի սահմաններէն ներս բնակող պաշտօնակիցներու խմբակին վրայ, հայ, արաբ կամ անգլիացի: Մտերմիկ յաճախակի համախմբումներով, խորովածի երեկոներով եւ բարձրաձայն խնդուքով հարուստ երեկոներ եւ կամ լեռնագնացութիւններու ատեն, նարտի կամ պլոթի ժամանց խաղերով Պետեանը հաւասար կը դառնար բոլորին եւ ոչ թէ՛ հաւասարներուն առաջինը: Միւս կողմէ սակայն սկզբունքի եւ կանոնապահութեան իր դաւանանքը չէր արտօնէր որ նախորդող օրուան հաճելի խորանքնաբեր պատեհապաշտական շահագործումի առիթ ընծայէր մասնակիցներէն մէկուն կամ

միւսին կողմէ: Գործը ունէր իր ճամբան, ընկերային կեանքը՝ իրը: Արաբական երկրէ կու գար բայց «ուսաթա»ն չէիր գտներ իր բառարանին մէջ: Ուղղամիտ այդ ոգին, գէթ իմ աչքիս շիտակ կ'երեւար եւ աստիճան մը աւելի ծանրութիւն կու տար իր անձին հանդէպ տածած յարգանքիս:

Յաճախ կը պատահէր որ խլացուցիչ խնդուք մը պայթէր ուսուցչարանին մէջ, դադարի պահերուն, երբ յաւէտ կատակասէր՝ պաշտօնով հերթապահ Տիգրան Օհաննէսեանին հետ նիւթեր կը ճարէինք պատմելու, զուարճալի տարագ մը հագցնելով նոյնիսկ ամէնէն լուրջ հարցերուն: Մեր յարգելի պաշտօնակիցներէն սովորաբար լրջագէմ Պրն. Թամամեանը, Դոկտ. Յարութիւն Էսէկիւլեանը եւ Դոկտ. Ագապի Նասիպեանը (էքմէքճեան) եւս փորերնին բռնած կը մարէին խնդալէն, արցունք սրբելու աստիճան:

Օր մըն ալ դուռը յանկարծ բացուեցաւ եւ ներս խուժեց Պետեանը, տեսչարանը լքած, յայտնապէս ականուած մանչերու շէնքին միջանցքները խաչաձեւող քահ-քահներէն:

- Մեզի ալ պատմեցէ՛ք, մենք ալ խնդանք քիչ մը...

Պարագաներու ստիպողութեան տակ պահանջկոտ ու պատասխանատու գործի ճնշում եւ ծանրութիւն թեթեւցնող դարձանումի լաւագոյն դեղահատի այս փնտռուքը թափանցկոտութիւն մը, դրսեւորում մը կ'արտացոլացնէր Պետեանի բնականութեան վրայ:

Չորս գաւակ ունէին Պետեանները: Երկու մանչ՝ Վահէն եւ Բաֆֆին եւ երկու դուստրեր՝ Սալբին եւ Սիւլան: Բոլորն ալ արտակարգօրէն ուշիմ, ընդունակ, յառաջագնէ եւ չափազանց ծնողասէր: Ծնողք-գաւակ փոխադարձ յարգանքի եւ սիրոյ պատկերը աննկատ չէր մնացած երբեք Մելգոնեանի շրջանակներէն ներս եւ գուցէ իր բարի օրինակը ծառայած՝ շատ շատերու: Բնիկ հալչպցի էին եւ Մելգոնեանի մէջ դասընկեր ունեցած՝ Գերսամ Ահարոնեանը, Հայկաշէն Ուզունեանը եւ անոնց հետ լաւ մարզիկ ալ եղած էր Ասատուրը, իբրեւ վոլէյպոլի առաջնակարգ խաղացող:

Կը խորհիմ որ կուսակցական չէր եւ գաղափարական կամ հատուածական հարցերէ աւելի ուղեղը կը քերթէր Հաստատութեան խնդիրներով: Կը սիրէր ընթերցումը, կը կարդար բովանդակալից, խորիմաստ նիւթեր: Կը սիրէր նաեւ ձկնորսութիւնը եւ որոշ օրեր կը

Յուշերու Շարքէն - Պրն. Պետեանը

Շարունակուած էջ 16-էն

քէն ինքնաշարժը դէպի Կալոպա-նալիտիս գիւղի ամբարտակը, Թրո-տոս լերան լանջին, ինքզինք կլա-նելու գլուխը խաղաղեցնող եւ հո-գերը շոգիացնող պարապումին։ Սովորութիւն ունէր նաեւ յետ-միջօրէններուն, ժամը 4-էն վերջ, երթալ Բարեգործականի ակումբ, անձնատուր ըլլալու պրիճի մտակր-թանքին, իր խաղընկերներուն՝ Մ.Կ.Հ.-ի Հոգաբարձութեան ատե-նապետ եւ հայ համայնքի ներկա-յացուցիչ Պերճ Թիւլպեանի եւ «Պարք-լէյզ» դրամատան բարձրաստիճան պաշտօնատար եւ Նարեկ Վարժա-րաններու Հոգաբարձութեան ատե-նապետ Յարութիւն Բարիքեանի հետ, երկու ազգայիներ, որոնց բանիմացութիւնն ու սրամտու-թիւնը գաղտնիք մը չէր թէ՛ գաղու-թին եւ թէ տեղական շրջանակնե-րէն ներս։ Կը խաղար գուցէ վանե-լու համար իր միտքը քերթող տազնապալի հարցերը եւ անդոր-րեցնելու իր ներքին խռովքը։

Այսուհանդերձ գտնուեցան ան-ձեր, որոնք նիզակ ճօճեցին իր դէմ, մեղադրանքի եւ բամբասանքի առիթ գտան անոր մէջ, զարտուղի եւ խոտոր համեմատելով «թղթա-խաղ»ը իր դիրքին եւ հանգաման-քին հետ։ Ասատուր Պետեանը սա-կայն այս ալիքներէն ցնցուող նաւը չէր՝ ապահով ափեր հասնելու իր փորձին մէջ, որքան ատեն որ

բարոյական կորովը եւ աշխատելու արտոժակը սրող դրական քայլերով։ Բայց որքան աւելի լաւ պիտի ըլլար, փափաքելի, ցանկալի, տեղին եւ ար-դար, եթէ երբեք նոյն այդ երախտա-ւորներուն համար մշակուած, ծրագր-ուած եւ հաստատուած ըլլար մնա-յուն պաշտօնավարութեան եւ ապա-հով ծերութեան մը հանգստեան թո-շակի նախագիծը, ինչ որ, դժբախ-տաբար, չիրականացաւ երբեք։ Այդ ուրիշ որ ճակատագիրը շատ բան փոխեց, շատ չանցած, անգութ գտնուե-ցաւ Հաստատութեան գոյատեւումին եւ անոր անփառունակ փակումէն ետք, փակուեցան նաեւ յոյսի եւ լաւատեսութեան բոլոր դռները, ու-սուցիչներուն համար խոստմնալից ապագայի մը երազանքը, այլ տակա-ւին՝ ցաւալիօրէն ցամքեցան ընդ-միշտ նոյն ուսուցիչներուն օրուան հացի աղբիւրները...

Ինը տարի պաշտօնավարեցի Մել-գոնեանի մէջ, երջանկաբեր շրջան մը՝ երբ կնքած եղաջ ամուսնութիւնս եւ բախտաւորուեցալ երկու սիրա-սուն դուստրերով անոր յարկին տակ, մինչեւ որ 1974-ին տիրահռչակ պետական հարուած մը նախագահ Մակարիոս Արքեպիսկոպոսի դէմ եւ շաբաթ մը ետք, ասիկա պատրուակ բռնելով թրքական բարբարոսային արշաւանքը դրախտանման Կիպրոսը յեղաշրջեցին եւ վերածեցին դժոխ-քի։ Մելգոնեանն ալ անմասն չմնաց թշնամիին օդանաւային ոճրային ռմբակոծումներէն մոխրիւրի վերած-

Ասատուր Պետեան եւ Ենովա Պետեան (1966-1967)

մաքուր բարոյականով իր անձնա-կան կեանքի անգալթ հոլովոյթնե-րը չէին պղտորեր տնօրինական գրասենեակի հարկադրանքները։

Իր օրով յատկանշական դար-ձան Մելգոնեանի վիլլային մէջ, որ տնօրէնի բնակարան կը ծառայէր Բարերարին մահէն ետք, ուսուցիչ-ներու եւ պաշտօնեաներու ի պատիւ սարքուած տարեվերջի ականդա-կան հաւաքոյթները, Պետեան ամո-լին կողմէ։ Ազնուահոգի, հիւրասէր Ենովային ճարտար ձեռքերով պատ-րաստուած համադամ ճաշերը, եր-գերով, արտասանութիւններով, անեքթոններով, զուարթախօսու-թիւններով, անհամեմատ շէնու-թիւն մը կը պարզեւէին երեկոյին, մանաւանդ երբ անգլիացի պաշտօ-նակիցներ, ոգելից ըմպելիքներու ազդեցութեան տակ կը փորձէին միանալ հայկական երգին ու պա-րին, ծիծաղելի պահեր հրամցնելով հայերուս...

Գեղեցիկ մտայղացում մըն էր, անսակարկ գնահատանք մը՝ հան-դէպ նոր սերունդներու պատրաս-տութեան մէջ քրտինք եւ շունչ սպառող կրթական մշակներուս,

ուած տեսնելով տղոց շէնքի ննջարա-նը եւ այլ բաժիններ։

Տարի մը ետք, պաշտօնական հրաւերի ընդառաջ՝ նշանակուեցալ Նարեկ Վարժարաններու տնօրէն։ Մել-գոնեանէն հեռանալու որոշումիս շուրջ քաւութիւն հիւսելու եւ մեղանշողա-կան ըլլալու նպատակ չէի հետապն-դեր, երբ Պետեանին քովը գացի, տեսչարան, գրոյցի մը համար։ Կրնար դառնացած ըլլալ, բայց հասկացո-ղութիւն ցոյց տուաւ երեւութապէս, եթէ ոչ ներքուստ։ Ի վերջոյ իր յոյսերը ի դերեւ ելած չէին, եթէ համեստօրէն ըսեմ, ուսուցչական բազ-մապիսի եւ բեղուն գործունէութիւն-ներուս բերմամբ։ G.C.E.-ի ուսողու-թեան քննութիւններու բացառիկ յա-ջողութիւնը, երեք յաջորդական տա-րիներ, Դ. դասարանէն եւ ոչ թէ Ե., «Յակոբ Պարոնեան» թատերախում-բի հիմնումը, թատերական հրապա-րակային ներկայացումները, ընկե-րային ձեռնարկները, այլ զոհողական համեստ աշխատանքներ, գիշերօթի-կի կեանքը համեմող տեսակէտէն, թուելու համար մի քանին։

Կացութեան համակերպելու եւ իր դիւանագիտութեան հաւատա-

րիմ, միտքը պարզեց այսպէս։

- Կը հասկնամ, Վարդան։ Կը ցաւիմ որ Մելգոնեանը պիտի կորանց-նէ քեզ, բայց միւլիթարական կէտը այն է որ ուրիշ դպրոց մըն է շահողը։ Գէթ պիտի շարունակես կրթական ասպարէզը, հոգ չէ թէ տարբեր կամարներու տակ։ Սրտանց յաջո-ղութիւն կը մաղթեմ։

Կէտ մը, որ չմոռցաւ կրկնելու իր նամակներէն մէկուն մէջ։

Մեր բարեկամութիւնը սակայն չխախտեցաւ երբեք, ինչ փոյթ թէ պարագաներու բերումով ալ յաճա-խակի չէին դառնար մեր հանդի-պումները։

Պաշտօնի կոչուելէս ամիս մը ետք, Մելգոնեանի իր գրասենեակը գացի դարձեալ բարեկամական այ-ցելութեամբ, իր փորձառութենէն խորհուրդ մը կորզելու միտումով։ Ողջագուրուեցանք։ Հին օրերու կա-րօտը կարծես մաշած ըլլար։

- Պրն. Պետեան, կրնա՞ք ինծի մէկ նախադասութեան մէջ խտացած ամէնէն կարեւոր խրատը տալ,- հարց տուի իրեն,- «հին» տնօրէնէն «նոր» տնօրէնին, սանկ՝ օգտակար ուղեցոյց մը... գործիս յաջողութեան համար...

Աչքերուս նայեցաւ ուղիղ, եր-կար շունչ մը քաշեց ծիւիկով եւ հինէն նորին կամուրջ նետող պա-տասխանը արտաշնչեց առանց խորհրդածութեան.

- Երբե՛ք մի՛ ջղայնանար, Վար-դան..., երբե՛ք...

Իր օրինակով սրտի դպչող թելադրանք մըն էր, դիպուկ, ան-կեղծ, տեղին, կտրուկ, հասու, ինչ որ լծակ ծառայեց ինծի տնօրէնու-թեանս քսանեօթր տարիներուն, կա-րելի չափով։ Բարկութիւնը, այո՛, բնական զգացում մըն է լալու եւ խնդալու պէս, կարեւորը սակայն անոր հետեւանքով ստեղծուած անգա-պելի եւ անբաղձալի արարքն է որ կրնայ աւեր գործել...։ Այդ էր իր պատգամին միտք բանին։

Անակնկալի եկալ երբ տարի մը ետք Պետեանն ալ հեռացաւ Մելգոն-եանէն, տասներկու տարուան ծառա-յութենէն ետք եւ տէր եւ տիկին վերադարձան Հալէպ, մինչ գաւակ-ները մեկնած էին Միացեալ Նա-հանգներ, բարձրագոյն ուսման հե-ռանկարներով։ Հալէպի մէջ, Պետ-եանը շարունակեց աշխատիլ իր եղբօր կահ-կարասիի վաճառատու-

նը, դիմելով նոյն ատեն Ամերիկա հաստատուելու ծրագրին։ Ատեն մը սրտբաց նամակագրութիւն պահե-ցինք իրարու հետ, մանաւանդ երբ անակնկալօրէն Ենովան բռնուեցաւ անողոք հիւանդութեան մը եւ դար-մանումի ենթարկուեցաւ Լոս Անձէ-լըսի մէջ։ Գոյապայքար մըն է, որ մղեց, 1987-ին հրատարակած իր «Գոյապայքար» խորագիրը կրող հատորին պէս, եւ սակայն դարմա-նումի արդիական բոլոր միջոցա-ռումներուն հակառակ՝ մաքառու-մէն յաղթական դուրս չեկաւ եւ անժամանակօրէն շիջեցաւ տարի մը ետք։

Տեղին է մէջբերել Ասատուրին, 17 փետրուար 1988 թուակիր, Կլէն-տէյլէն ինծի ուղղուած նամակէն առնուած հետեւեալ յուզիչ տողերը։

«...Ենովայիմ ամենէն դուրս օրե-րէն մէկն էր, երբ գիրքիմ մէկ օրինակը հասաւ հոս։ Առաւ ձեռքը եւ ժպտեցաւ։ Շուրջ մէկուկէս ամիս իր դէմքիմ ոչ մէկ ժպիտ տեսած էիմք...»

Ենովային մահէն ետք, Հալէպի Լ. Նաճարեան Գ. Կիւլպէնկեան Երկ-րորդական Վարժարանէն ներս իր չիշատակին հաստատուեցաւ «Ենո-վա Պետեան» տարեկան մրցանակը, որուն հասոյթ հաւաքելու համար Պետեան ընտանիքը Հ.Բ.Ը. Միու-թեան Հալէպի մասնաճիւղին տրա-մադրութեան տակ դրաւ 100,000 սուրիական ոսկիի հիմնադրամ մը, անոր եկամուտը բաշխելու համար իբրեւ նուէր հայ լեզուի եւ հայոց պատմութեան մրցանքներու յաղ-թականներուն։ Հիմնադրամին նպաստած եղան նաեւ «Գոյապայ-քար»ի հասոյթէն եւ բարեկամներու նուիրատուութիւններէն գոյացած գումարները։ Օրինակելի նախա-ձեռնութիւն մը արդարեւ, որպէս յետ-մահու շարունակութիւն՝ Ենո-վային կրթական վաստակաշատ ծա-ռայութեան, ի խնդիր հայ գիրի ու դպրութեան վերելքին։

Ենովային անդարմանելի կո-րուստը սրտին, կոտտաց նաեւ Ասա-տուրին կեանքը, որքան որ ալ անպակաս ըլլար զաւակներուն գուր-գուրանքը եւ շատ չանցած ինքն ալ միացաւ բարձի իր ընկերոջ, անդե-նականին մէջ, գուցէ հոն գտնելով յաւիտենական սփոփանքը՝ Մելգոն-եանի գրասեղաններուն վրայ ծնած ու ծաղկած սիրագեղ կեանքի շարու-նակութեան։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$75,00 * \$135,00 (first class) for USA

\$ 225,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 400,00 (Air Mail) Overseas.

Name:-----

Address:-----

City:----- State:----- Zip Code:-----

Country:-----

Tel:-----

Email:-----

Հոլանտայի Ալմեյօ Քաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Օծման 20-Ամեակի Տօնակատարութիւնը

Սեպտեմբերի 15-ին, Հոլանտայի Ալմեյօ քաղաքի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ծուխը եւ տեղի հայ համայնքը մեծ շուքով նշեցին եկեղեցւոյ օծման 20-ամեակը: Քաղաքին մէջ առաջին եկեղեցին հիմնադրուած էր 1991 թուականին մանկապարտէզի շէնքին մէջ՝ համայնքի նուիրատուութեամբ գնուած: Յետագային, այդ շէնքի վաճառքէն ստացած գումարով եւ համայնքի կողմէ հանգանակութեամբ հաւաքուածով 2002 թուականին նախաձեռնեցին նոր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ կառուցման: Ան օծուեցաւ 2003 թ. աշնան:

Երէկ, խաչվերացի տօնին, Արեւմտեան Եւրոպայի հայրապետական պատուիրակ Տէր Խաժակ Արքեպիսկոպոս Պարսամեանի նախագահութեամբ Ալմեյոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագ: Պատարագիչը Ռումանիոյ թեմի առաջնորդ եւ Պուլկարիոյ թեմի առաջնորդական տեղակալ Տէր Տաթեւ Եպիսկոպոս Յակոբեանն էր, որ որպէս Արեւմտեան Եւրոպայի նախկին հայրապետական պատուիրակի փոխանորդ երկար տարիներ եղած էր եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ:

Սուրբ պատարագին, որուն կը մասնակցէր շուրջ 1000 հայ հաւատաւոր, ներկայ էին Նիդերլանտներու ՀՀ դեսպան Վիկտոր Պիազովը, ինչպէս նաեւ դպտի եւ ասորի եկեղեցիներու հոգեւորականներ: Արարողութեան ընթացքին ընթերցուեցաւ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի սրբատառ կոնդակը՝ նուիրուած եկեղեցւոյ 20-ամեայ յոբելեանին, որով Վեհափառ Հայրապետը իր օրհնութիւնն ու շնորհաւորանքները կը փոխանցէր հոգեւոր հովիւին, ծխական խորհուրդի անդամներուն եւ բոլոր ծխականներուն:

Հաւատացեալներուն իր քարոզը փոխանցեց Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան: Պատարագի աւարտին կատարուեցաւ մատաղօրհնէքի կարգ, իսկ խաչվերացի տօնին առիթով օրհնուեցաւ Սուրբ Խաչը զարդարող ռեհանը:

Տօնական միջոցառումներու ընթացքին, եկեղեցական արարողութենէն ետք, շուրջ 800 հոգի հաւաքուեցան սիրոյ սեղանի շուրջ, որուն կ'ուղեկցէր տօնական հանդիսութիւնը: Միջոցառումը բացուեցաւ ծխական խորհուրդի ատենապետ տիար Օննիկ

Գելիճին՝ շնորհաւորանքի խօսքով:

Հանդիսութեան ընթացքին, գոր ձեռնհասօրէն կը վարէին երկու երիտասարդներ, դէպի բեմ իրարու յաջորդեցին՝ գնահատագիրեր եւ յուշանուէրներ ստանալու հաճելի առիթով այն անձերը, որոնք իրենց կարեւոր ներդրումն ու աջակցութիւնը կը ցուցաբերէին ծխական համայնքի հիմնադրման եւ յետագային եկեղեցւոյ կառուցման աշխատանքին, ինչպէս նաեւ ներկայիս ծխական համայնքը գլխաւորող նուիրեալ հայորդիները: Իսկ տիար Օննիկ Գելիճին արժանացաւ պատուաւոր «Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ» բիւրեղեայ մրցանակին:

Խաժակ Արք. Պարսամեան իր խօսքին մէջ ընդգծեց, որ 20-ամեայ յոբելեանը հրաշալի հնարաւորութիւն է՝ յիշելու անցեալը, տօնելու ներկան եւ ծրագրելու ապագան: Անդրադառնալով անցեալին՝ ան բարձր գնահատեց այն մարդիկը, որոնք տեսիլք ունէին եկեղեցի կառուցելու եւ անոնց, որոնք վերջին 20 տարիներու ընթացքին անընդմէջ բաց պահած էին եկեղեցւոյ դուռերը՝ ապահովելով Հայ Եկեղեցու առաքելութեան շարունակականութիւնը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց հոգեւորականներուն, ծխական խորհուրդի եւ տիկնանց միութեան անդամներուն, դպրոցի ուսուցիչներուն եւ համայնքային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն:

Ապագային մասին խօսելով Սրբազան Հայրը ուրախութեամբ նշեց, որ տօնական միջոցառումին մեծ թիւով երիտասարդներու մասնակցութիւնը կը վկայէ այն մասին, որ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ծուխը ունի բարգաւաճ ապագայի ամենակարեւոր երաշխիքը: Ան քաջալերեց երիտասարդները իրենց լիարժէք մասնակցութիւնը բերելու ծուխի կառավարման՝ նպաստելով անոր յետագայ զարգացման ու զօրացման:

Իր խօսքի աւարտին, Սրբազանը կրկին ջերմօրէն շնորհաւորեց եկեղեցւոյ հոգեւորականները, նախկին եւ ներկայ եկեղեցական խորհուրդներու անդամները, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց, որոնք տարիներ առաջ մասնակցած էին եկեղեցւոյ կառուցման համար իրականացուող անգանակութեան արշալին եւ կամաւորական աշխատանքներուն՝ բարձր գնահատելով անոնց անձնուիրութիւնը:

Եւ Պիտի ՊարեՆ Լեռնականները

Շարունակուած էջ 13-էն

բունծին հոտն ու համը բաշխուեցան հոն՝ ամէն օճախէ ներս, ամէն երդիքի տակ: Լեռնորդիները, հարիսային լայնկեկ ու մեծկիկ կաթսաներու շուրջբոլորը, հաւատարիմ մնացին մեծերու խորհուրդին, անոնց հայրենասիրական կայծերուն եւ ազգային գիտակցութեան: Ընդհանրապէս հայ կեանքի խճանկարին մէջ, մուսալեռցիներ ունին իրենց բնորոշ ցայտուն գիծը. կը զատորոշուին շատերէ՝ ակնյայտօրէն: Շեշտուածօրէն տարբեր են: Եւ մի՞թէ աւելի հրապուրիչ չէ բազմազանութիւնը միասնութեան մէջ եւ միասնութիւնը՝ բազմազանութեան մէջ:

Ինչ խորհրդանշական է, որ ամէն տարի Սեպտեմբեր ամսուն մուսալեռցիներ կը յիշեցնեն իրենց փառահեղ պատմութեան մասին. մանաւանդ՝ Երեւան-Էջմիածին մայրուղիի կիսուն վեր խոյացած կոթող-թանգարանին միջոցաւ: Արդարեւ, 1915-ին ուղեցին ոչնչացնել Մուսա Լեռան հայկական ինքնութիւնը. չյաջողեցան: 1938-ին զաւթեցին «քաղաքակրթօրէն» եւ

հոն բնաւորուեցան շաչեայ եկուորներ, խլեցին տուններն ու եկեղեցիները, այգիներն ու առուակները հայոց (բացի Վազրֆ հայաբնակ գիւղէն): Սակայն, Հայաստանի մէջ Մուսա Լեռան փաստը, ամէնուրեք վերապրած մուսալեռցիներու շուրջպարերը, վկայութիւններն են, որ ոսոխներու թաքուն ու նենգ միտքը եղած է լոկ երազ: Երազ՝ որովհետեւ դեռ կը պարեն սերունդները...

Աւանդապաշտութեան ինչ վսեմ զաղափար է խտացած հայրենի հերոսները ոգեկոչելու եւ մեծարելու նուիրական արարողութեան մէջ: Պարտք է սա եւ պարտքերուն ամենախիստը: Վա՛յ անոնց՝ որոնք հետզհետէ կը հեռանան եւ կ'ուճանան իրենց արմատներէն: Ամէն տարի մուսալեռցիք այս պատգամն է նաեւ, որ կը փոխանցեն բոլորիս:

Հայաստանի Մուսա Լեռն բամբ եւ ուժգին ձայնով արձագանգող թմբուկն ու դհոլը, դափն ու ծնծղան, Արարատի փառաշուք հայեացքին դիմաց կը վերյիշեցնեն՝ թէ տակաւին կը պարեն լեռնականները: Եւ... պիտի պարեն սերունդները...:

Ներկայէն Բացակայ Զեմ

Շարունակուած էջ 14-էն

ներն ու անցուդարձերը: Գիտէի որ լուութեան համար ականջներու կարիք չկար, այլ՝ միայն զգացող սիրտ: Կարօտի ծանրութեան տակ՝ սիրտ: Կը զգայի, որ մէջս լարում մը կար, աճող ալիքի նման: Միշտ փորձած էի վերադառնալ էութեանս ու մնալ անոր հաւատարիմ, ուղեղիս իմաստ տուող բառերով: Զէի ուզեի շրջապատիս աղմուկին մէջ ծերանալ: Որովհետեւ կը հաւատայի, որ տակաւին արեւս չէի կորսնցուցած: Զիդերու ներքին պայքարն է, որ կը տկարացնէ սիրտս...ինքզինքս կը համոզէի:

Ու հիմա, այս բոլորէն ետք, չեմ գիտեր որքան ժամանակէ ի վեր աթոռիս վրայ գամուած մնացած, հանդարտ անկեղծութեամբ մը կ'ուզեմ այս մէկն ալ խոստովանիլ, որ շատերուն նման, ես ալ իմ հացս զրական քրտինքին հետ կապելս, իսկապէս գիս դէպի յուսախաբութիւն առաջնորդած եւ երբեմն ալ դէպի դժբախտութիւն տարած պիտ ըլլար: Աւելին՝ յաճախ կը զգամ արդէն, որ տարիքիս հետ, մանուկի մը յափշտակութիւնը կայ աչքերուս մէջ: Տարեկիցներուս նման ես ալ ընտանիքս ետք հայրենիքովս ու ծննդավայ-

րովս կը խանդավառուիմ եւ յաճախ այս երկուքին կարօտն է, որ գիս կը բռնէ լալու աստիճան:

Ու ամէն լուսաբացին, երբ մտնեմ նոր օրուան մը կեանքին մէջ, կը զգամ, որ արդէն ինքնաբերաբար կամաց կամաց մտած եմ հին սերունդի սահմաններէն ներս:

Հաստատ գիտեմ, որ որոշ տարիքէ ետք դժուար է բռնել կեանքը: Ու երկարօրէն կը մտածեմ մերիններուն, հարազատներուս ապագայի մասին:

Իբրեւ հայեր, գիտեմ որ աշխարհի տարածքին, մեր կեանքը ամէն տեղ, եւ ներքնապէս կը հիւծեն մեր ազգին մարմինը: Անոր համար գինաթափ կեցած ենք կեանքի անակնկալներուն առջեւ: Ահա թէ ինչո՞ւ եւ ինչպէ՞ս ինքնաբերաբար տրամադրութիւնդ քեզ տարբեր ուղիներ կ'առաջնորդէ:

Ու երկար կը մտածես, թէ ինչպէ՞ս թափանցել կեանքի նման քառանջներս, երբ խճողուած են ժամանակներն ու մարդիկ: Ինչպէ՞ս համակրանք ստեղծել: Ահա, ինքնագիտակցութեան բերող յուշ: Ուստի կ'ուզեմ եւ միշտ կը փորձեմ գիտակցիլ եւ մնալ արթուն, որպէսզի հաւատքս թանգարանի բնակիչ չդառնայ:

Ու թէեւ ազատութիւնս աշխատութեանս սեղանին կապած էի,

Ուիլիամ Ֆօլքնըր

Շարունակուած էջ 15-էն

քանքարափայլ գրողը՝ Ուիլիամ Ֆօլքնըրը:

Արդ, մեծագոյն ու կարեւորագոյն հարցումը.՝ Մինչեւ ե՞րբ Ֆօլքնըրներու, Թուէյններու, Էլիոթներու, Հեմինկուէյներու հայրենիքը՝

պարագրկելով արձանները իր երախտաւոր զաւակներուն, պիտի շարունակէ ճնշել ու խտրականութեան խարդաւանքներու մէջ օրօրել ռամիկ ժողովուրդը, որ գոհն է մեծապետական վայրագ քաղաքականութեան...:

«Աղթամար»-«Ծաղիկ»

Զեր Ծանուցումները Վստահեցեք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

«Մանչեսթեր Սիթին» Ու «Արսենալը» Հաւասար՝ 2:2

Անգլիոյ առաջնութեան 5-րդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչեսթեր Սիթին» ընդունեց փոխախոյեան Լոնտոնի «Արսենալին»: Խաղը աւարտեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 2:2 :

9-րդ վայրկեանին հանդիպման հաշիւը բացաւ մանչեսթրեան խումբի նորուէկյացի յարձակող Էրլինկ Հոլանտը: 22-րդ վայրկեանին հաւասարութիւնը վերականգնեց իտալացի պաշտպան Ռիքարտօ ֆալաֆիորին:

Առաջին խաղակէսի աւելացուած առաջին վայրկեանին «Արսենալ» առաջ անցաւ սակայն, դաշտի տէրերը պարտութենէն խուսափեցան աւելացուած 8-րդ վայրկեանին անգլիացի պաշտպան Զոն Սթոունզի կողմի շնորհիւ:

«Մանչեսթեր Սիթին» 13 կէտով առաջատարն է: «Արսենալ» ունի 11 կէտ եւ չորրորդն է: 12-ական կէտ ունին երկրորդ եւ երրորդ տեղերը գտնուող «Լիվերփուլը» եւ «Ասթոն Վիլան»:

«Լիվերփուլը» Պարտութեան Մատնեց «Պորնմուտին» Եւ Առաջինն Է

Անգլիոյ փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 5-րդ հանգրուանին «Լիվերփուլը» իր դաշտին վրայ մրցեցաւ «Պորնմուտի» հետ եւ առաւելութեան հասաւ 3:0 արդիւնքով

«Մանչեսթեր Եունայթըտը» Զյաղթեց «Քրիսթալ Փելասին»

Անգլիոյ փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 5-րդ հանգրուանին «Մանչեսթեր Եունայթըտը» հիւրընկալեց «Քրիսթալ Փելասին» եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 0:0:

«Մանչեսթեր Եունայթըտ» 7 կէտով 11-րդն է, «Քրիսթալ Փելաս»-ը ունի 3 կէտ եւ 16-րդ տեղը կը գրաւէ:

«Միլանը» Ուժեղ Էր «Ինթերն»

Իտալիոյ առաջնութեան 5-րդ հանգրուանին ախոյեան «Ինթերը» ընդունեց փոխախոյեան «Միլանին», որն առաւելութեան հասաւ 2:1 արդիւնքով:

10-րդ վայրկեանին հանդիպման հաշիւը բացաւ «Միլանի» ամերիկացի յարձակող Կրիստիան Պուլիշիչը:

28-րդ վայրկեանին հաւասարութիւնը վերականգնեց «Ինթերի» իտալացի պաշտպան Ֆետերիքօ Տիմարկոն

Հայաստանի հաւաքականի նախկին աւագ, կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանը «Ինթերի» հիմնական կազմին մէջ էր եւ փոխարինուեցաւ 63-րդ վայրկեանին:

89-րդ վայրկեանին «Միլանի» յաղթական կողը նշանակեց իտալացի պաշտպան Մատէօ Գապիան:

«Ինթերը» 8 կէտով 6-րդն է, «Միլանը» նոյնքան կէտով 7-րդ տեղը կը գրաւէ:

ՌՊԼ. Սպերցեանը Երկրորդ Խաղին Անընդմէջ՝ Տուալի Հեղինակ

«Կրասնոտարի» եւ Հայաստանի հաւաքականի 24-ամեայ կիսապաշտպան Էտուարտ Սպերցեանը Ռուսաստանի փրեմիեր Լիկայի երկրորդ խաղին անընդմէջ դարձաւ տուալի հեղինակ:

9-րդ հանգրուանին «Կրասնոտարը» հիւրընկալեց «Ակրոնին» եւ առաւելութեան հասաւ 5:2 արդիւնքով:

Սպերցեանը աչքի ինկաւ 29-րդ եւ 59-րդ վայրկեաններուն: Տուալի հեղինակ դարձաւ նաեւ «Կրասնոտարի» քուլումպիացի յարձակող Զոն Բորտովան, որ մրցակիցի բերդը

ՖԻՏԷ. Հայաստանի Հաւաքականը՝ 100-Ամեակի Լաւագոյն Ճատրակի Խումբ

Ճատրակի Միջազգային Ֆետերացիան (ՖԻՏԷ) ճատրակի տղոց Հայաստանի հաւաքականին ճանչած է 100-ամեակի լաւագոյն խումբ:

Հայաստանի հաւաքականի Համաշխարհային օլիմպիատայի եռակի ախոյեան է, աշխարհի խմբային ախոյեան:

Մրցանակաբաշխութիւնը նախաձեռնած էր Շախմատի Միջազգային Ֆետերացիան կազմակերպութեան հիմնադրման 100-ամեակի առթիւ:

Շախմատի Օլիմպիատա. Հնդկաստան Գրաւեց Առաջին Տեղը

Հունգարիոյ մայրաքաղաք Պոտապէշտի մէջ աւարտեցաւ 45-րդ համաշխարհային ճատրակի խաղերը:

Հայաստանի հաւաքականը 11 մրցափուլից յետոյ 17 կէտով գրաւեց 6-րդ տեղը: Ախոյեանի տիտղոսը առաջին անգամ նուաճեց Հնդկաստանը՝ 21 կէտ:

Արծաթէ մետալները նուաճեց ԱՄՆ-ի խումբը (17 կէտ): Երրորդ տեղը Ուզպէքիստանը (17 կէտ):

Հայաստանի տղոց խումբը 17 կէտով գրաւեց 7-րդ տեղը:

Կանանց Հայաստանի հաւաքականը դարձեալ 17 կէտով դասուեցաւ 5-րդ տեղը:

Ախոյեան դարձաւ Հնդկաստանի խումբը՝ 19 կէտով: Երկրորդ տեղն է Ղազախստանը՝ 18 կէտ: Լաւագոյն եռեակը եզրափակեց ԱՄՆ-ի խումբը՝ 17 կէտ:

Երիտասարդական ԱԱ. Ալեքսանտրա Գրիգորեանը Պրոնգէ Մետալակիր

Եւրոպայի ախոյեան Ալեքսանտրա Գրիգորեանը նուաճեց Սպանիոյ մէջ կատարուող ծանրամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնութեան պրոնգէ մետալը 55 քկ ծանրութեան երկամարտին՝ հաւաքելով 191 քկ:

Պոկոլմ վարժութեան մէջ Գրիգորեանը 81 քկ արդիւնքով գրաւեց 7-րդ տեղը, հրում վարժութեան մէջ ան նուաճեց փոքր արծաթէ մետալ՝ ցոյց տալով 191 քկ արդիւնք:

Երիկ Բագինեանը Պարտուած Է Ախոյեանական Մենամարտի Ընթացքին

Գանատահայ բռնցքամարտիկ Էրիկ Բագինեանը 32 յաղթանակէն եւ 1 հաւասար արդիւնքէ յետոյ առաջին պարտութիւնը կրած է փրոֆեսիոնալ ռինկի վրայ՝ չկարողանալով պաշտպանել սուփերմիջին ծանրութեան կարգի WBO-NABO եւ WBA-NABA վարկածներով ախոյեանական տիտղոսները:

ԱՄՆ-ի Արիզոնա նահանգի Ֆենիքս քաղաքին մէջ տեղի ունեցած մենամարտին 29-ամեայ բռնցքամարտիկը մենամարտած է 27-ամեայ մեքսիքացի խայմէ Մունկիայի հետ եւ պարտուած է 10 ռաունտին:

Խայմէ Մունկիան փրոֆեսիոնալ ռինկին վրայ ունի 43 յաղթանակ, 1 պարտութիւն:

գրաւեց 27-րդ եւ 76-րդ վայրկեաններուն:

Անցած հանգրուանին «Կրասնոտարը» Սպերցեանի տուալի շնորհիւ 2:0 արդիւնքով յաղթած էր «Ռոստովին»:

«Կրասնոտարը» 21 կէտով ընթացիկ առաջատարն է: Մէկ հանդիպում նուազ կատարած «Ջենիթը» 20 կէտով երկրորդն է: «Ակրոնը» 11-րդ տեղն է՝ 8 կէտ:

ARMENIAN
INDEPENDENCE DAY
FESTIVAL

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ
ՓԱՌԱՏՈՆ

ARMENIAN INDEPENDENCE DAY FESTIVAL
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ՓԱՌԱՏՈՆ

SPECIAL
THANK YOU
TO ALL OUR
SPONSORS

ՅԱՏՈՒԿ
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՐԱՏՈՆԻ ԲՈԼՈՐ
ՀՈՎԱՆԱԽՈՐՆԵՐՈՒՆ

Vrej Pastry

SAHARA
MIDDLE EASTERN CUISINE

Keck Medical
Center of USC
Keck Medicine of USC

USC Verdugo
Hills Hospital
Keck Medicine of USC

KoZanyan
MEAT & LIQUORE

GLENDAL
GALLERIA

LEGACY
Partners Insurance & Financial Services, Inc.

GLENDAL
WEST PHARMACY

Hayrik
RESTAURANT
& CUISINE

MASSISPOST
ՄԱՍՍԻՍ

ORGANIZED BY
NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION
(818) 391-7938 | www.norserount.com